

SVETOVNI DNEVI SLOVENSKE LITERATURE NA FILMU V BEOGRADU

Društvo Slovencev Sava se je skupaj s Filološko fakulteto v Beogradu priključilo predstavitvi slovenske literature na filmu. V ta namen nam je Veleposlaništvo Republike Slovenije pomagalo dobiti dvorano Kinoteke, kjer si je januarja 2009, ob sobotnih dopoldnevih, širše

občinstvo lahko ogledalo tri slovenske filme, posnete na podlagi slovenskih literarnih del. Ogledali smo si film Zvenenje v glavi Andreja Košaka, Petelinji zajtrk Marka Naberšnika ter film Sladke sanje Saša Podgorška. Študentje slovenščine so v srbsčino

prevedli spremna besedila, katera je pripravil Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, program slovenščina na tujih univerzah. Na ta način smo se v Beogradu priključili številnim udeležencem te predstavitve po vsem svetu.

Maja Đukanović

PROSLAVA KULTURNEGA DNE V NIŠU

Tudi letos se je nadaljevala tradicija, da osrednjo proslavo Prešernovega dne v Srbiji organizira eno od tukajšnjih društev Slovencev. Spodbudo za to je nekaj let nazaj dala Tatjana Kovačič, ki se je na Veleposlaništvu R Slovenije ukvarjala s kulturnimi dejavnostmi in povezavami. Na ta način se člani zdaj že enajstih slovenskih društev med seboj bolje spoznavamo, se lažje pomenimo o skupnih projektih in se seznanimo z aktivnostmi Slovencev v vsej Srbiji.

Letos je na vrsto prišlo društvo iz Niša, ostali pa smo bili njihovi gostje.

Predsednik društva Slovencev iz Niša, gospod Slobodan Kodela, ki je sicer uveljavljeni profesor na

Glasbeni akademiji, je za to priložnost pripravil odličen nastop pevskega zbora. Zapeli so nekaj slovenskih melodij in nas v mislih popeljali v Slovenijo. Navzoče je pozdravil in jim čestital kulturni praznik veleposlanik Republika Slovenije, gospod Miroslav Luci, srečanja pa so se udeležili tudi drugi predstavniki iz veleposlaništva. Poleg njih so na proslavi bili tudi visoki predstavniki občine Niš, ter predstavniki vseh slovenskih društev iz Srbije.

Nastopu zbora je sledil navdihnjen nastop članov društva Slovencev iz Niša, ki so nas spomnili na Prešernove verze. Kot vedno, smo se po uradnem delu programa zadržali v prisrčnem pogovoru ob bogati mizi.

Maja Đukanović

VIII REDNA LETNA SKUPŠČINA DRUŠTVA SLOVENCEV „SAVA“ V BEOGRADU

Osmo redna letna skupščina DRUŠTVA SLOVENCEV „SAVA“ je bila 13. maja 2009 v dvorani na Višegradski 23 v Beogradu.

Predsednik skupščine, Željko Kljun je po pozdravni besedi, povabil podpredsednike skupščine Vladimira Žnidarčiča in Vladimira Uršiča mlajšega, ter sekretarko skupščine naj zavzamejo svoja mesta, za zapisnikarja pa je predlagal Alenko Pivko. Na podlagi evidence verifikacijske komisije, je predsednik ugotovil, da je na seji prisotnih 32 delegatov od skupaj 50 izbranih, in da obstaja kvorum za nemoteno delo skupščine in njeno odločanje. Potem je pozdravil namestnico Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu gospo Jadranko Šturm Kocjan ter druge navzoče goste.

Pred začetkom obravnave zadev po dnevnem redu, je skupščina enoglasno odločila, da se bo o vseh vprašanih, ki so

POROČILO O DELU DRUŠTVA SLOVENCEV »SAVA« V LETU 2007

Društvo Slovencev »Sava« je bilo ustanovljeno z namenom ohranjanja nacionalne identitete, slovenskega jezika, kulture, običajev ter spodbujanja prijateljstva med srbskim in slovenskim narodom v Republiki Srbiji. V skladu s temi cilji je društvo oblikovalo program za preteklo leto, ki je bil sprejet na skupščini 28. maja 2008. Program je bil v celoti objavljen v *Biltenu št. 11*. Glede na sprejeti program smo uresničili naslednje:

1. *Ohranjanje slovenskega jezika* – V letu 2008 je zahvaljujoč učiteljici Rut Zlobec dopolnilni pouk slovenskega jezika potekal po programu in vsi obiskovalci so bistveno izboljšali svoje znanje jezika. Dopolnilni pouk slovenščine redno podpira pristojno Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Posebno poročilo o delu šole bo pripravila Rut Zlobec.

2. *Kulturne dejavnosti ter ohranjanje kulturne dediščine* – Skladno z osnovnimi opredelitvami svojega ustanavljanja ter obstoja je društvo v okviru kulturne dejavnosti uresničilo naslednje:

a) *Kulturni praznik* – Kulturni dan smo počastili v okviru Društva »SAVA« s prireditvijo, na kateri je najprej nastopil moški kvartet »Sava«, ki je zapel venček slovenskih pesmi, potem smo pa poslušali recitacije znanih pesmi Franceta Prešerna,

Ivana Minattija, Simona Gregorčiča, Otona Župančiča in Gregorja Preaca, ki so jih deklamirali Janko Brezovar, Bojana Vuković, Paula Milovanović, Ivana Miljković in Dušanka Tomić. Peter Trkmić nam je pokazal, kaj so se šolski otroci naučili pri dopolnilnem pouku slovenščine. Ob tej priložnosti so bile prirejene tudi tri razstave: Biljana Milenković Vuković, knjižničarka Društva, je pripravila razstavo slovenskih knjig, slik narodnih noš in igračk. Z veseljem smo ogledali razstavo ročnih del naših članic (prelepi prti, prtički, oblačila) in slikarsko razstavo miniaturne *Barve narave* slovenske akademske slikarke Avguste Gerden. Za pripravo obilice okusnih dobrot so priskrbele naše pridne članice. Na koncu smo se pa še veselo zavrteli ob zvokih diatonične harmonike, na katero je igral gospod Ivan Debeljak.

b) *Proslava Dneva društva* – je potekala v katedralni cerkvi BDM, kjer je beograjski nadškof in metropolit msg. Stanislav Hočevar pred prireditvijo daroval mašo za Slovence, potem pa je slovesni vokalni ansambel »Oktoih« izvedel koncert z navdihnjeno interpretacijo skladb iz svojega bogatega umetniškega repertoarja. Prireditev se je nato nadaljevala v sosedni dvorani s pesmijo o Sloveniji v izvedbi harmonikarja Janka in

Željke Antolič, Nuša Gerden je deklamirala pesem Borisa Kopitarja „Bo moj vnuk še pel slovenske pesmi?“. Nato je Pojoča družba pod vodstvom gospe Božice Toskič zapela slovenske narodne pesmi, Aleksandar Saša Gruden pa interpretiral „Pesmu o piću“ Jovana Jovanovića Zmaja. Vladimir Žnidaršič je na koncu zaslužnim prijateljem in članom društva podelil zahvale.

c) *Udeležba na Koncertu Slovenske pesmi in poezije v Novem Sadu*. Dne 14. novembra smo se skupno udeležili „VI. večera slovenske pesmi in poezije“, ki ga že tradicionalno organizira Slovensko društvo „Kredarica“ v Novem Sadu. V programu je kot predstavnica našega društva sodelovala „Pojoča družba“ s tremi slovenskimi pesmimi pod vodstvom zborovodkinje Božice Toskič ter Janko Brezovar z izredno recitacijo pesmi *Otrok*.

d) *Martinovanje* je organiziral odbor za družabne igre in zabavo, ki ga vodi Nuša Juvanc-Gerden. Nastopali so: vokalni kvartet „Sava«, Pojoča družba, najmlajšimi učenci dop. pouka slovenščine in Ivan Debeljak na diatonični harmoniki. Prav tako pa družabno srečanje ne bi uspelo brez sodelovanja naših številnih zvestih članov, ki so poskrbeli vsak po svojih možnostih za prigrizek.

na dnevnem redu, glasovalo javno, z dviganjem rok.

Potem je predsednik skupščine predlagal naslednji dnevni red:

1. Sprejemanje zapisnika s VII redne letne skupščine;

2. Poročilo Predsedstva Društva o delu za leto 2008, skupj z poročilom o delu dopolnilnega pouka slovenščine, knjižnice in avdioteke;

3. Finančno poročilo za 2008;

4. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2008;

5. Sprejemanje programa dela in načrta dejavnosti za leto 2009;

6. Sprejemanje finančnega načrta za leto 2009;

7. Verifikacija sprejema v članstvo Društva;

8. Članarina in plačevanje članarine;

9. Različno, predlogi in informacije.

Predlogov za dopolnilo dnevnega reda ni bilo, in je le-ta enoglasno sprejet. Potem je enoglasno sprejet zapisnik s VII redne seje skupščine.

Besedo je nato dobil predsednik društva g. Vladimir Uršič, ki je najprej pozdravil vse navzoče, potem pa predstavil poročilo o delu Društva v letu 2008, ki ga objavljamo v celoti. Poročilo Predsedstva društva o delu za leto 2008 je sprejeto z večino glasov in enim glasom proti..

Poročilo o dopolnilnem pouku slovenščine je podala Rut Zlobec. Poudarila je, da je cilj pouka, da se vsak učenec nauči knjižne sovenščine. Učenci so razvrščeni v cicibane, najstnike-

e) *Miklavž* – Naše najmlajše je tudi lansko leto obiskal Miklavž. Prireditev, na kateri so nastopali učenci dopolnilnega pouka slovenščine, je z velikim veseljem pripravila učiteljica Rut Zlobec. Kot Miklavž je že tradicionalno darila podelil Aleksandar Vojinović, pomagala pa mu je Adriana Sabo. Tako kot nekaj prejšnjih let je sredstva za nakup daril dal Zoran Ulič, poleg njega pa tudi Helena Radovanović in Velibor Stanković. Zajetno delo nakupa, priprave in razporejanja daril je opravila Biljana Milenković Vuković, pomagali pa sta ji Anica Sabo in Sanja Milatović.

3. *Obiski pri sorodnih društvih in ustanovah*

a) Srečanja mladih Slovencev v Subotici so se udeležili naši člani Bojan Hajdinjak, Sanja Ratković in Milica Filipović na povabilo subotiškega Društva Slovencev "Triglav".

b) Naši recitatorji so se ob koncu šolskega leta udeležili tekmovanja v recitiranju slovenske poezije, ki ga je organiziralo društvo "Planika" iz Zrenjanina pod naslovom "Naša slovenska beseda". Bilo je dvajset udeležencev iz Društva „Sava“: učenci dopolnilnega pouka slovenščine z učiteljico Rut Zlobec, starši in ostali člani društva.

c) Pleteršnikovega srečanja ljubiteljev slovenščine v Pišecah od 18. do 28. julija so se udeležili 3 študenti slovenščine s Filološke fakultete Univerze v Beogradu, ki slovenščino študirajo pri prof. dr. Maji Đukanović, in 12 mladih članov društev Slovencev iz Subotice, Novega Sada, Beograda in Niša, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine. Iz Društva »Sava« so se srečanja udeležili: Bojan Hajdinjak, Mojca Verbič in Milica Filipović. Bivanje v Sloveniji in neposreden stik z ljudmi je najboljši način za spoznavanje slovenskega jezika in kulture.

d) Naša Pojoča družba je pod vodstvom zborovodkinje Božice Toskić uspešno nastopila na Srečanju Slovenskih zborov v Subotici 27. septembra 2008.

4. *Športne aktivnosti in izleti* – Tukaj bi omenil Bojana Hajdinjaka kot organizatorja, selektorja in kapitana odbojarskega moštva, v katerem so člani našega društva in ostalih slovenskih društev v Srbiji. Skupaj so se udeležili I. svetovnega prvenstva Slovencev po svetu v odbojki od 19. in 20. julija 2008 v Ljubljani. Na tekmovanju so osvojili pokal in bronasto medaljo.

Več o rekreativnih akcijah bo poročal Mirko Detiček.

5. *VIII. vseslovenskega srečanja v Ljubljani*, ki je bilo 3. julija v veliki dvorani Državnega zbora, se je udeležila naša predstavница Sara Herman.

6. *Seminar "Evroprojektiranje in povezovanje"*, ki ga je v Beogradu organiziral "Urad za Evropo Beograd" skupaj z Uradom vlade RS Slovence v zamejstvu in po svetu 6. in 7. novembra, sta se udeležili Biljana Milenković Vuković, Ana Novaković, Tatjana Cuk in Biljana Stojanović Višić.

7. *Nabava opreme* – Prostore društva vsako leto opremljamo v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Zahvaljujoč donatorjem smo nabavili dve omari za prvo sobo po ugodnih cenah.

Posebej bi omenil srečanje ob vrnitvi msgr. Jožeta Hauptmana v Slovenijo v lepem julijskem večeru v urejenem dvorišču katedralne cerkve BDM. Jože Hauptman je s svojim nesebičnim in večplastnim zavzemanjem pomembno prispeval k ustanovitvi in razvoju Društva »Sava«. Mnogi se spominjajo, da je v prvem letu življenje in delo članov potekalo v njegovi hiši, ki so jo tedaj imeli kot za svojo. Vsa večja srečanja, najrazličnejša praznovanja in kulturni dogodki so bili povezani prav s tem prostorom. Navzoči so bili njegova ekscelencija g. Miroslav Luci, veleposlanik Republike Slovenije v Srbiji, ki že od svojega prihoda v Beograd spremlja in podpira delovanje Društva, ter nadškof in metropolit beograjski msgr. Stanislav Hočvar, ki je tudi pred osmimi leti s svojo navzočnostjo počastil potekanje ustanovitvene skupštine, ob tej priložnosti pa daroval slovesno mašo. Podpredsednica društva Anica Sabo se je v imenu društva zahvalila monsinjorju Hauptmanu za večletno pomoč. Maja Đukanović je z izbranimi besedami izrekla zahvalo za vso podporo, ki jo je Jože nudil članom Društva, zlasti mladim. Ostaja velika hvaležnost, ki jo člani čutimo za vsakovrstno podporo in pomoč ter za brezmejno razumevanje, ki ga je nesebično nudil Jože Hauptman.

Na koncu bi omenil tudi gostovanje Skupnosti Hrvatov v Beogradu „Tin Ujević“ ki je 12. novembra gostovala v našem društvu s kulturnim programom „Srijem i Zemun u Beogradu.“

Naj še dodam da smo skupaj z ostalimi slovenskimi društvi v Srbiji, končali postopek dajanja podpore elektorjem, izvoljeno je vse skupaj 31 elektorjev. Glasovalne listke in ostali material smo posredovali Ministrstvu za človeške in manjšinske pravice Republike Srbije s zahtevo za sklic elektorske skupščine za izvolitev Slovenskega nacionalnega sveta.

Za izdajo BILTENA so se trudili Vladimir Uršič, Anica Sabo, Slobodan Jakoš, Maja Đukanović, Rut Zlobec, Branko Zorko in Biljana Milenković Vuković.

KNJIŽNICA IN ČITALNICA DRUŠTVA „SAVA“

Knjižnica je kot darilo članov prejela 82 novih knjig, tako da je v letu 2008 bilo na voljo 652 naslovov. Zaradi pomankanja finančnih sredstev ni bilo možno realizirati načrtovanih nakupov v knjižnici in čitalnici. V teku je izdelava abecednega kataloga, ki bo olajšal preiskavo knjižnega fonda.

Nadaljevali smo z rednim posredovanjem Biltena inštitucijam (Veleposlaništvu Republike Slovenije, Narodni biblioteki Srbije – 10 obaveznih izvodov, NUK Ljubljana, ZRC SAZU, Kongresni knjižnici v Vašingtonu, EI SANU, Društvom Slovencev v Srbiji, BiH, Makedoniji...), članom in drugim.

Knjige je možno izposoditi vsake srede od 18 do 20 ure. V letu 2008 je usluge knjižnice koristilo le 14 članov Društva.

Z ozirom na to da je sedanjí prostor za shrambo publikacij nezadosten in poln, potrebno je nabaviti nove knjižne vitrine s ključem.

AVDIO IN VIDEOTEKA DRUŠTVA „SAVA“

Audio in videoteka Društva "Sava" je v letu 2008 nabavila približno 53 enot seveda kopij na CD, DVD, VHS in drugih nosilcih, tako da ima skupaj 214 enot.

Beograd, 27. 04.2009

Predsedstvo Društva "Sava"

začetnike, najstnike-nadaljevalce, ter prevajalce. Posamezni učenci so se lani udeležili poletnih šol slovenskega jezika v Novem mestu in Portorožu, Seminarja slovenskega jezika na Ljubljanski univerzi, Tabora slovenskih otrok ter seminarja za prostovoljno delo. Dodatne aktivnosti šole so bili nastopi na vseh prireditvah društva. Pouk obiskujejo samo redni člani društva, s ciljem povezovanja dveh kultur in narodov. Objavljamo besedilo poročila v celoti.

Finančno poročilo je v okviru 3. točke dnevnega reda predstavil podpredsednik društva Jakoš Slobodan, ki je navedel, da je poročilo sestavila gospodična Milica Spasić iz Knjigovodstvene agencije „Cenzus“, ki sicer vodi knjigovodstvo za društvo „Sava“. Ona je predstavila podatke o prihodkih društva v letu 2008 od donacij in drugih oblik pomoči ter članarine. Povedal je, da so sredstva od članarine zelo skromna, glede na to, da veliko članov društva ni plačalo članarine za posamezna leta. Predstavil je podatke o stroških za obdobje od 01.01. do 31.12.2008, gre pa za stroške najema prostorov, finančne storitve, vzdrževanje prostorov, nabavo pisarniškega materiala, fotokopiranje, tiskanje biltena, poštne, interneta, stroške za organiziranje srečanj, stroške kulturnega sodelovanja in podobno. Finančno poročilo društva za leto 2008 je sprejeto enoglasno.

Poročilo o delu Nadzornega odbora med dvema skupščinama je predstavila gospa Tatjana Gerić, ki je poudarila, da se je delo Društva Slovencev "Sava" v letu 2008 uresničevalo v skladu z

NAČRT DELA DRUŠTVA »SAVA« ZA LETO 2009

Društvo Slovencev »Sava« je ustanovljeno z namenom »krepitve prijateljstva med srbskim in slovenskim ter vsemi ostalimi ljudstvi na prostorih Republike Srbije« ob ohranjanju nacionalne in kulturne identitete. V skladu s tem Društvo v svoj načrt dejavnosti vgrajuje naslednje naloge:

1. *Ohranjanje slovenskega jezika* je gotovo najbolj pomembno za obstoj slovenskega ljudstva zaradi česa bo društvo, tudi naslednje leto, podpiralo vse dejavnosti vezane na učenje jezika;

2. *Kulturne dejavnosti ter ohranjanje kulturne dediščine*

V skladu z osnovnimi opredelitvami društva, smo po javnem razpisu za leto 2009 Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu posredovali 9 projektov, od katerih so sredstva odobrena le za naslednje projekte:

- Ustanovitev vokalnega ansambla Pojoča družba;
- Koncert Marjetke Popovski (junij);
- Koncert pevskega zbora Ipavska iz Vipave v Beogradu (sredstva za ta skupni projekt so v celoti dodeljena temu ansamblu), (september).

Ostale kulturne dejavnosti se bodo morale udeležiti iz sredstev za redno delovanje in donacij, in sicer:

- Proslava Kulturnega dne (že za nami);
- Proslava dneva društva (junij);
- Udeležba na Koncertu slovenske pesmi in poezije v Novem Sadu (oktober);
- Martinovanje (november);
- Miklavž (december)

3. *Program športnih dejavnosti (Jovan Kelič, Mirko Detiček)*

4. *Zagotavljanje sredstev za redne dejavnosti Društva, srečanja, opremo prostorov, ter izvajanje drugih dejavnosti.*

Beograd 27.04.2009

Predsedstvo Društva »Sava«

zakonom in statutom. Odbor je mnenja, da se je delo Predsedstva uresničevalo v skladu s statutom društva, predvsem pa to, da so stroški narejeni racionalno tj. ekonomično, brez odvečnih izdatkih. Poročilo nadzornega odbora za leto 2008 je sprejeto enoglasno.

Predlog načrta dela društva v leto 2009, ki ga objavljamo v celoti, je predstavil g.Vladimir Uršič. Načrt dela za leto 2009 je

enoglasno sprejet.

Predlog finančnega načrta dela društva za leto 2009 je predstavil Slobodan Jakoš. Poudaril je, da je treba ohraniti raven sredstev za tekoče poslovanje, nabavo inventarja in opreme za prostore, priskrbeti sredstva za izdajanje "Biltena", kulturne aktivnosti in druge načrtovane namene. Sredstva za uresničevanje načrtov je treba pričakovati na podlagi sprejetih in odobrenih projektov in javnih razpisov, ter od članarine in donacij. Finančni načrt Društva Slovencev "Sava" za leto 2009 je enoglasno sprejet.

POROČILO O DELU DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENŠČINE ZA LETO 2008/09

UDEJANJANJE POUKA:

Dopolnilni pouk slovenščine se v šolskem letu 2007/08 poteka v prostorih Društva v ul. Višegradska 23. Najem učilnice plačuje Ministrstvo za šolstvo in šport. Pouk obiskuje več kot 60 otrok, najstnikov, študentov in drugih članov. Pouk vodi učiteljica Rut Zlobec.

ORGANIZACIJA POUKA:

Dopolnilni pouk slovenščine je organiziran v skupinah:

- mlajši otroci (3-9 let): delo po gradivu iz Cicidoja, Cicibana, Pila, beril in učbenikov za spoznavanje narave in družbe za prvo triado osnovne šole v Sloveniji;
- otroci (10-14 let): delo po učbeniku ABC 123 gremo, po gradivu iz Pila Plus, berilih in učbenikih za slovenščino v drugi oz. tretji triadi OŠ v Sloveniji;
- začetniki: učbenik Slovenska beseda v živo 1;
- nadaljevalci: učbenika Slovenska beseda v živo 1 (nadalj.) in S slovenščino nimam težav;
- prevajalci: Slovenska beseda v živo 2, jezikovne vaje iz gradiva za pouk slovenščine v srednji šoli v Sloveniji in drugih ustreznih gradiv (za študente slovenščine ...).

CILJ POUKA:

Poučevanje in izpopolnjevanje znanja slovenskega knjižnega jezika na vseh ravneh. Spoznavanje in sprejemanje slovenskih posebnosti - praznikov, običajev ipd. Seznanjanje s slovensko terminologijo in področji pouka, s katerimi v domačih šolah učenci nimajo stika.

Posebnosti:

- mlajši otroci: učenje in usvajanje slovenskega knjižnega jezika; slovenske pesmice in izštevance; značilni prazniki; razlike in podobnosti med dvema kulturama.
- otroci: izpopolnjevanje slovnčnih znanj; slovenski pisatelji; slovensko ljudsko izročilo; usposabljanje za samostojno nastopanje.
- prevajalci: podrobno poznavanje slovenske slovnice in pravopisa; seznanjanje z jezikovnimi priročniki; prevajanje neumetnostnih in leposlovnih besedil; spremljanje aktualnih dogodkov v Sloveniji na področju kulture in umetnosti.

NADZORNI ODBOR Društva Slovencev "SAVA" v Beogradu je na svojem rednem sastanku dne 27. aprila 2009. leta v sestavi Tatjana Gerić-predsednik, Majda Pivko Stanilović član in Vida Popović član, sprejel naslednje

S K L E P E

1. Na podlagi poročila predsedništva Društva „SAVA“ in na podlagi finančnega poročila o poslovanju Društva „SAVA“ v obdobju od 01. januarja do 31. decembra 2008. leta, ki ga je izdelala knjigovodstvena agencija „CENZUS“ iz Novega Beograda, in ki je sestavni del teh sklepov z vsemi ustreznimi knjiženji tekom celega leta 2008 z razčlenjenimi dohodki in razhodki, je nadzorni odbor mišljenja da je knjiženje vsega zgoraj navedenega vzorno in pedantno vodeno po navedeni agenciji in predlagamo skupščini da sprejme to finančno poročilo.

2. Nadzorni odbor je mišljenja da je zbranega denarja na osnovi plačane članarine v lanskem letu bilo bolj uspešno, toda ne dovolj dobro, ter predlaga skupščini Društva da se apelira na člane da v večjem številu in redno vplačujejo članarino v blagajni Društva SAVA, ker je to na koncu vedno le v dobro samemu Društvu in njegovim članom za še boljše in temeljitejše delo za vnaprej.

3. Na podlagi vsega zgoraj navedenega NADZORNI ODBOR je mišljenja da je delovanje Društva SAVA v letu 2008 bilo zakonito in v mejah normativnih aktov Društva, ter pravlaga Skupščini na temelju člena 19. Statuta Društva da to poročilo potrdi in sprejme.

V Beogradu, 27. aprila 2009

Predsednik: Tatjana Gerić

Član: Vida Popović

Član: Majda Pivko Stanilović

Vljudno prosimo vse člane, ki niso priložili potrebne dokumentacije ali niso plačali članarine od leta 2002 do 2009, da to nujno storijo v najkrajšem roku.

FINANČNI NAČRT ZA LETO 2009

I Sredstva zaprosena pri Uradu vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu po predračunu za izvedbo programa rednega delovanja na javnem razpisu za leto 2009 znašajo 14.860,00 EUR.

II Prejeto od Urada vlade RS: 8.700,00 €

III Fiksni (nujni) stroški za leto 2007:

1) Najem prostorov:	
a) Za pisarniški prostor (12 x 585,00 EUR)	4.620,00 €
b) Za enkrat tedensko druženje članov - dvorana	1.040,00 €
c) Dvorana za letno skupščino	150,00 €
2) Telefon	300,00 €
3) Knjigovodstvene storitve Agencije »CENZUS«	350,00 €
4) Obiski društvom Slovencev v Srbiji	300,00 €
5) Pisarniški material	250,00 €
6) Poštšina	300,00 €
7) Internet	100,00 €
8) Vzdrževanje spletne strani	130,00 €
9) Čistilka	200,00 €
10) Čistila in higienski pripomočki	150,00 €
11) Grafično oblikovanje in tisk Bilten-a (2 številki)	1.200,00 €
12) Stroški udeležbe na Vseslovnem srečanju (1)	100,00 €

Skupaj: 9.190,00 €

Negativna razlika med nujnimi stroški in dodeljenimi sredstvi znaša 490,00 €, ki bo morala biti pokrita iz članarine in donacij.

PRESEDESTVO DRUŠTVA »SAVA«

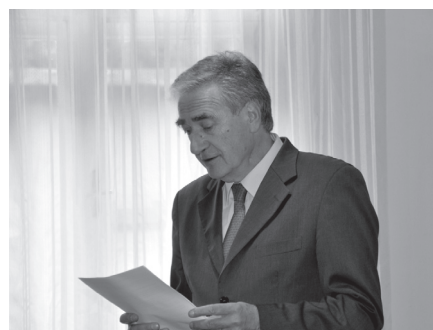
Vladimir Uršič, preds.

Beograd, dne 14.05.2009

Poročilo po točki 9 dnevnega reda je dal podpredsednik, g. Slobodan Jakoš, ki je poročal, da je od prejšnje seje do te vpisano 145 novih članov. Predsedstvo društva je predlagalo, da skupščina verificira sprejem novih članov društva. Skupščina je verificirala sprejem novih članov društva zaključno z zaporedno številko 1315.

Predsednik skupščine je na koncu izrekel polno priznanje delu Predsedstva društva in se zahvalil članom skupščine ter gostom na prisotnosti in sodelovanju v delu VIII. redne skupščine Društva

Slovencev "Sava" v Beogradu, objavil, da je zasedanje skupščine zaključeno, ter povabil prisotne na koktel in druženje.

Vladimir Uršič, mlajši

INTERVJU - Zvonka Kajba

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Zvonka Kajba delna na Filološki fakulteti v Beogradu kot lektorica za slovenski jezik. Gre za neposredno sodelovanje ljubljanskega Centra za slovenščino na tujih univerzah in Univerze v Beogradu. To dejstvo predstavlja velik korak za razvoj same stroke, pomembna pa je tudi za skupnost Slovencev v Beogradu. Ob številnih obveznostih na fakulteti omogoča tudi širšo podporo ohranjanju jezika in kulture. Ta intervju je priložnost, da jo bolje spoznamo.

1. Člani društva Sava z velikim zanimanjem spremljajo dogodke na Filološki fakulteti, ki so povezani s slovenskim jezikom. Verjamemo, da jih bo zanimalo, kaj konkretno delate na fakulteti vi. Povejte nam kaj o tem.

Na Filološki fakulteti delam kot lektorica za slovenščino, zaposlena sem na Filozofski fakulteti v Ljubljani, od koder me pošiljajo na to delovno mesto. Delujem pod okriljem Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, programa Slovenščina na tujih univerzah. Slovenščina se poučuje na več kot 50 univerzah po svetu. Dejstvo, da se je lani odprlo to novo delovno mesto tukaj v Beogradu, je v največji meri rezultat dolgoletnih prizadevanj profesorice dr. Maje Đukanović. Njeno profesionalno delo zelo cenim, kot osebo pa jo neizmerno spoštujem in občudujem hkrati.

Študentje na Filološki fakulteti lahko slovenščino študirajo kot izbirni predmet in se ga učijo bodisi eno leto bodisi dve leti ali pa jo študirajo vzporedno s programom splošno jezikoslovje. Zaenkrat se število študentov, ki izbirajo prvo možnost, izrazito povečuje. V letošnjem letu je slovenščino izbralo 70 novih študentov, tako da jih je vseh skupaj okoli 150. Glede na to, da so pri nas zdaj vsi

predmeti izbirni, si je recimo predmet Uvod v slovensko kulturo izbralo skoraj 200 študentov, Slovensko književnost pa okoli 40.

Moje delo na fakulteti obsega delo s študenti, izvajam lektorske vaje in vodim pouk za študente, ki izbirajo slovenščino kot drugi tuji jezik. V lanskem šolskem letu smo priredili svetovne dneve slovenskega filma, ki smo jih izvajali na Filološki fakulteti in v Kinoteki, aprila smo organizirali ekskurzijo študentov po Sloveniji, ki se je je udeležilo več kot 30 udeležencev, septembra smo skupaj z veleposlaništvom gostili slovenskega pisatelja Borisa Pahroja. Študentje so prevedli v srbsčino tudi njegov roman Nekropola. S tovrstnimi dejavnostmi bomo nadeljevali tudi v tem letu.

2. Predstavite nam del naše prelepe Slovenije, od koder prihajate. Zanimivo bi bilo tudi slišati, kaj je vplivalo na vaš prihod v Beograd.

Prihajam iz Podčetrtrka, manjšega kraja v vzhodni Sloveniji, med Celjem in Brežicami, tik ob hrvaški meji. Nekdaj ruralno področje je v zadnjih letih vse bolj prepoznavno po turizmu, predvsem zdraviliškem, saj so v kraju terme Olimia, nekoč imenovane Atomske toplice, zasnovane v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Zdaj pa se vse bolj širijo in postajajo prepoznavne ne samo v Sloveniji, temveč po vsej Evropi. Kraj je znan tudi po samostanu Olimje in tretji najstarejši lekarni v Evropi.

Ja, kako da sem tukaj in zakaj nisem doma, ko pa je tam vendar moj dom? «Jer ja sam sitnica!» Tako sem še kot majhna punčka prepevala takrat priljubljeno pesem Jasne Zlokić, le da se takrat nisem zavedala, da gre za potepuhinjo. Morebitno «sitnico» v sebi skušam kar se da nadzorovati, «skitnice» pa nikakor ne morem več. In verjetno sem zato tukaj. Začelo se je s študentsko izmenjavo v Italiji, potem so se mi kovčki v omari kar sami nabirali. Eno leto in pol sem živela v Švici, kjer sem poučevala slovenščino. Potem se je ponudila priložnost in zdaj sem tukaj že drugo leto. Pravzaprav živim razpeto med Slovenijo – Podčetrtrkom, Novo Gorico in Ljubljano ter Beogradom in tako mi za sedaj ustreza. Drugi razlog je ta, da sem že med študijem spoznavala

v Sloveniji živeče tujce in jim pomagala pri osvajanju slovenščine. Tako sem ugotovila, da mi je takšno delo «pisano na kožo» in sem počasi začela delovati in se izobraževati v tej smeri. In tretji, ki je tudi najpomembnejši, je profesorica, dr. Maja Đukanović, docentka na Filološki fakulteti. Spoznali sva se poleti 2005 v poletni šoli slovenščine v Tolminu. Sama sem bila tik pred diplomom in je bilo sploh prvič, da sem poučevala na tej šoli. In seveda sem imela tremo, takšno pozitivno sicer, ki motivira, pa vendar. Ko sem videla seznam učiteljev in njihove dosežke, sem malo podvomila vase, ali bom zmogla, hkrati pa sem se spodbujala, da zmorem. Potem pa, ko sva se srečali, sem Majo doživela kot odprto, preudarno in izjemno toplo osebo. Štirinajst dni je minilo, od Maje sem se veliko naučila in želja, da bi poučevala slovenščino v tujini, je postajala še močnejša. Prav tako mi je tudi Rut Zlobec (njo sem spoznala na seminarjih slovenščine, ko sem poučevala v osnovni šoli) predstavila življenje in svoje delo v Beogradu z iskrenostjo in nesebičnostjo, kakor ju premorejo le redki. Tako ob objavi razpisa za delovno mesto v Beogradu ni bilo nobenega oklevanja – v trenutku sem se odločila in poslala prošnjo.

Ko sem prišla prvič v Beograd in sta mi Maja (op. Đukanović) in Rut (op. Zlobec) voščili dobrodošlico, sem vedela, da bo vse, kot mora biti, in da bom tudi tukaj po svoje doma.

3. Slovenija pomaga, da se učenje jezika v Beogradu osmišlja in uresničuje na visokem nivoju, kar je za vse, ki živijo izven matične države, izjemno dragoceno. Kako vi gledate na spodbude, ki prihajajo iz Slovenije?

Mislím, da Slovenija veliko ponuja,

kolikor poznam razmere. S tem ko sta prišli v Srbijo učiteljici, najprej ga. Rut Zlobec in letos še ga. Barbara Goršič, je slovenščina takorekoč dostopna vsakomur, ki želi stopiti v korak z njo. Seveda je razumljivo, da je včasih težko uskladiti vse obveznosti, ki jih od nas zahteva sodobni ritem življenja, a vsak si mora znati postaviti lestvico prioritet. Možnost obiskovanja brezplačnega učenja jezika se mi zdi bogata priložnost. Učitelj, ki dela v takšnih razmerah, mora biti izjemno prilagodljiv, iznajdljiv in ustvarjalen. Prvič zato, ker nima zmeraj na voljo takšnih učnih pripomočkov za izvajanje pouka kot v redni šoli, drugič zato, ker je učenčev stik s slovenskim jezikom največkrat samo pri uri, v vsakdanjem okolju učečega je le redko prisoten, in tretjič zato, ker je motivacija, vsaj pri otrocih, največkrat zunanja.

Slovenija omogoča tudi štipendije za razne šole učenja slovenščine in spoznavanje Slovenije in to v velikem številu. Lani je bilo npr. na poletni šoli, kjer sem učila tudi jaz, kar 120 mladostnikov iz različnih držav in večinoma so vsi prejeli štipendije. Slovenija se v tem pogledu nikakor ne obnaša mačehovsko, je pa veliko odvisno od posameznika, od skupine, ki živi zunaj Slovenije, in njune zmožnosti, da poznata svoje želje, si jih osmislita in poenotita ter da v svojih prizadevanjih vztrajata.

4. Kako gledate na delo društva Slovencev v Beogradu in kaj bi priporočili njegovim članom?

Aktivno do sedaj nisem sodelovala v društvu, tako da podrobnosti delovanja društva ne poznam. Večinoma sem na fakulteti pozno popoldne in zvečer in to je tudi razlog, da se ne udeležujem srednjih srečanj. Dobivam pa vsa obvestila o dogajanjih, ki jih pripravljate sami ali še v sodelovanju z nekom, in moram reči, da dogodkov ni malo.

Vem, da v društvu aktivno sodeluje pevski zbor »Pojoča družba«. Prvič sem jih slišala na srečanju recitatorjev v Zrenjaninu, kjer sem bila članica žirije. Od tam mi je ostal v spominu tudi nastop odraslih recitatoric iz Beograda. S člani DS pa se srečujem na slovenskih kulturnih prireditvah, kot so gledališke predstave, sporejemi, ki jih organizira veleposlaništvo...

Mislím, da društvo deluje v svojem poslanstvu in da je za Slovence, živeče tukaj, lahko bogato stičišče.

5. V vsaki številki Biltena objavljamo eno izvorno slovensko ljudsko pesem, ki jo ob določenih priložnostih radi tudi zapojemo. Prepričano smo, da je to eden od načinov, da se ohrani del bogate kulturne dediščine Slovenije. Katero pesem bi nam priporočili vi?

Ta vaša ideja o objavljanju pesmi mi je zelo všeč. Hkrati pa me postavljate pred težko odločitev. Rada poslušam skupino Katalena pa Vlada Kreslina in njegovo Beltinško bando in vsi ti prirejajo prekrasne ljudske pesmi, ki ti privedejo dušo, kot bi rekel Kajetan Kovič v svojem Mačku Muriju. Mimogrede, tudi ta je že skoraj

IGRAJ KOLO JABUKO

Igraj kolo jabuko
jabuko rudeče
Rad imel bi jabolko
ali k meni neče

Igraj ...

Zatrkljaj se jabuko,
kamor tebi drago.
Samo k temu ne trkljaj,
koga nemaš rado.

Jabuko se k meni je
zatrkljalo rdeče
in prineslo meni je
tri pehare sreče.

KATALENA: (Rad imel bi) Jabuko

Rad imel bi jabuko,
jabuko rudeče.
Rad imel bi jabuko,
ali k meni neče.

Zatrkljaj se jabuko,
kamor tebi drago.
Samo k temu ne trkljaj,
koga nemaš rado.

Rad imel bi jabuko,
jabuko rudeče?
Pride k tebi jabuko,
ali k meni neče.

Rimaj ceste, v mojo sled
stopi, ko sem daleč
stran, kjer ni me in si ti
nekaj, nekdo zase.

Pelin sanja rožmarin,
vonj ne ve, zakaj in kdo je
mrtva senca mladih dni,
leto dela svoje.

Belih rjuh imam dovolj.
Stran od tuje sreče.
Pleše, pleše črni voz,
ali k meni neče.

ponarodel. Ravno letos praznuje svoj 25. rojstni dan, njegova priljubljenost pa se nič ne stara, prav nasprotno. Nedavno so zaradi velikega povpraševanja koncert uglasbenih pesmi ponovili kar dvakrat.

Veliko ljudskih pesmi mi je všeč. Zmeraj z veseljem prisluhnem zborovskemu petju pesmi *Moja mati kuha kafe*. Ta me vselej spomni na pesem *Cikorija in kafe* Iztoka Mlakarja, ki govori o odnosu med ženo in možem, o tem, kako je strog, včasih tudi grob, mož zapovedal ženi, naj mu zjutraj skuha le pravo kavo. Ker pa je bila kava draga, denarja pa niso imeli, mu je skuhal le kavni nadomestek – cikorijo. In po ženini smrti, ko so mu drugi res skuhal močno pravo kavo, je mož pripomnil, da kava lepo diši, a da »takšnega kafeta, kot ga je skuhal rajnka ta stara, na svetu več ni«.

Prva pesem, ki sem se je spomnila ob tem vprašanju, pa je preprosta prvotno otroška pesmica *Igraj kolo jabuko*, ki izvira iz Bele krajine, pomen jabolka je simbol, saj prinaša srečo.

To pesem so predelali glasbeniki iz Katalene, ji dodali tudi besedilo in popolnoma spremenili pomen. Njihova različica govori o dveh ljudeh, ki se še nista srečala in se verjetno tudi nikoli ne bosta. Meni sta všeč obe verziji, vsaka po svoje.

Vam pa poklanjam le prvo in z njo veliko rdečih jabolok, ki prinašajo srečo, vam in vsem bralcem, in se vam pristrčno zahvaljujem za pogovor. Srečno vsem in vsakomur.

Anica Sabo

Nagovarjamo tiste, ki iz kakršnegakoli razloga še niso plačali članarine. Mislimo, da ni potrebno posebej govoriti kaj materialna sredstva pomenijo za obstoj Društva. Predsedništvo si maksimalno prizadeva, da ta sredstva priskrbi z različnih strani. Seveda se ni realno vedno zanašati samo na nekoga drugega. Moramo tudi sami narediti vse, kar je v naši moči, da društvo, ki mu pripadamo, obstane. Zato vas najprijazneje prosimo, da neizogibno in v najkrajšem roku plačate svoje dolgove.

SLOVENSKI POSLOVNI KLUB

Na sestanku Slovenskega poslovnega kluba dne **5. marca 2009** v Hotelu Intercontinental, dvorana Atlantik/Pacifik, so na dnevnem redu bile predstavitve:

Dr Boško Živković, redni profesor, Ekonomske fakultete v Beogradu, tema: Posledice vpliva finančne krize na Srbijo in regijo.

Dr Draško Veselinovič, predsednik Uprave NLB, tema: Vloga banke v današnji ekonomski situaciji.

Izredno zanimiva je bila predstavitev na sestanku **2. aprila 2009** **USPEŠNO VODENJE V ČASU KRIZE** ki jo je podala Prof. dr. Danica Purg, predsednica IEDC-Poslovne šole Bled in predsednica Združenja za razvoj managementa v Srednji in Vzhodni Evropi – CEEMAN. Avtorica več knjig in številnih člankov s področja vodenja sprememb, razvoja človeških virov in timskega dela; v sodelovanju z drugimi uglednimi strokovnjaki s tega področja je izdala knjigo „Voditelji in timi: Zmagovito partnerstvo“. V uvodnem delu so predstavljene osnovne značilnosti in kompetence managerjev ter posledice krize, s katerimi se soočajo managerji in managerski timi. Osrednji del predavanja je bil posvečen načinu vodenja ljudi in organizacij v času krize. V zaključnem delu pa so se udeleženci seznanili s pogledi znanih poslovnih voditeljev in profesorjev managementa na to, kako se je moč rešiti iz krize.

Naslednji sestanek je bil **21. maja 2009** v Novem Sadu, v Kongresnem centru "Master" Novosadskog sajma, z

naslednjimi predstavitevami:

Igor Pavličič - župan Novega Sada, tema: Gospodarski razvoj, kot prioriteta aktivnost mesta Novi Sad.

Franc Kangler - župan Maribora, tema: Maribor - Evropska kulturna prestolnica, gostitelj naslednje zimske Univerzijade.

Nikola Stojšič - predsednik Gospodarske zbornice Vojvodine, tema: Vojvodina - dobro poslovno okolje za tuje investitorje.

Samo Hribar Milič - generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije, pozdravna beseda, in

Aleksandra Podgornik - direktorica Štajerske gospodarske zbornice Maribor, tema: Možnost investiranja na območju Štajerske, regionalnega povezovanja in sodelovanja.

Konzorcij Ponting d.o.o. Maribor, a.d. Centar za puteve Vojvodine Novi Sad in DDC svetovanje inženiring d.o.o.

Ljubljana, tema: Predstavitev projekta »Novi cestni most čez Donavo v Novem Sadu na obstoječih stebrih mostu Franca Jožefa s predorom pod Petrovaradinsko trdnjavo in pripadajočimi študijami«.

Vladimir Uršič

(Foto posnetki s koktajla 18. junija 2009 na terasi Hotela In v Beogradu)

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,

dva jezika, dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,

tri jezika, treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Za vse vas, ki bi radi izpopolnili svoje znanje slovenščine, priporočamo tri nove priročnike, o katerih posredujemo informacije s spleta:

Učbeniški komplet *Slovenska beseda v živo 3*, avtoric A Markovič, M. Knez, N. Šobe in M. Stritar za izpopolnjevalni tečaj slovenščine kot drugega/tujega jezika je namenjen odraslim udeležencem tečajev ali študentom slovenščine, ki želijo svoje znanje nadgraditi do ravni učinkovitosti (C1) ali celo višje. Obsega dva dela: učbenik in delovni zvezek *Slovenska beseda v živo 3a* in učbenik in delovni zvezek *Slovenska beseda v živo 3b* (trenutno še v tisku). Vsakemu delu sta priloženi 2 zgoščenci z audio in videoposnetki.

Gradivo sestavlja 10 enot, usklajenih s programom Slovenščina za tujce in smernicami, ki jih za to stopnjo podaja Splošni evropski jezikovni okvir.

Tako v delu a prvi dve enoti obravnavata življenje posameznika v vsakdanjiku, v prostem času in v odnosu do drugih ljudi, naslednje tri pa ponujajo informacije o slovenski kulturi, zgodovini in družbeno-političnem življenju v Sloveniji in zunaj nje. Enote dela b so namenjene obravnavi socialne problematike, medijev, aktualnih tem v znanosti in jeziku, ki se pojavlja v poslovnih besedilih. Zadnja, deseta enota je ponavljalna in povzema obravnavane teme. Študente najprej

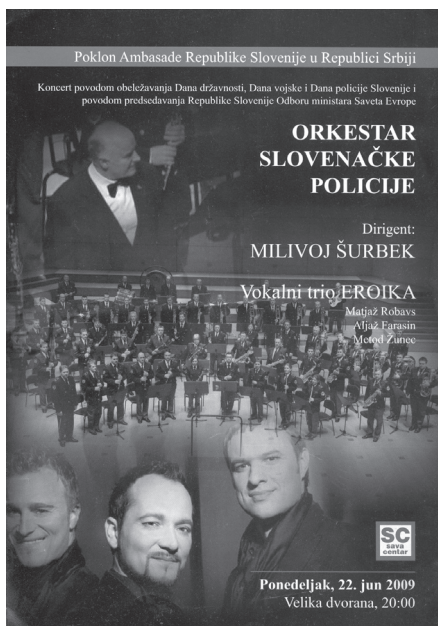
spodbuja, naj razmislijo o svojih jezikovnih zmožnostih, nato pa predstavlja vrsto dejavnosti, ob katerih lahko preverijo, kaj so se naučili. Tako na koncu dela a in kot dela b je kratek pravopisni dodatek. Oba učbenika dopolnjujeta tudi delovna zvezka, v katerih je zbrana vrsta raznolikih vaj za utrjevanje obravnavanega besedišča ter slovničnih in sporazumevalnih vzorcev.

Učbenik z zgoščenko *Gremo naprej*, avtoric I. Petric Lasnik, N. Pirih Svetina in A. Ponikvar, je namenjen tujim govorcem slovenščine na nižji nadaljevalni stopnji, ki se želijo naučiti slovensko za vsakdanje sporazumevanje v Sloveniji. Predviden je za delo z učiteljem, predvsem v skupini študentov, ki so se slovenščino učili po učbeniku *A, B, C ... 1, 2, 3, gremo* ali katerem drugem gradivu za začetnike. Uporabljali pa ga bodo lahko tudi tisti, ki so se osnovnih sporazumevalnih vzorcev in slovničnih struktur naučili sami. Stopnja jezikovnega znanja, ki naj bi jo dosegli ob obravnavi učbenika, je primerljiva z ravnjo B1 skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike.

Posebne pozornosti pa je deležna knjiga *Osnove slovenskega jezika: slovnični priročnik*, avtorice Rade Lečič. Avtorica, profesorica slovenščine na univerzi v Trstu, je sestavila jedrnat pregled slovničnih pravil, ki bo v pomoč tako tistim uporabnikom, ki jim je slovenščina materni jezik in bi radi svoje znanje osvežili in utrdili, kot tudi tujcem, ki osnove slovenskega jezika šele osvajajo. Avtorica je v njem predstavila pravila glasoslovja, besedoslovja, oblikoslovja in sklanjanja. V dodatku pa so podani tudi osnovni pravopisni napotki. Vsekakor prepotrebna literatura, ki nam bo v kočljivih slovničnih situacijah olajšala delo. V knjigi je tudi 160 fotografij z motivi iz vse Slovenije.

Maja Đukanović

KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE POLICIJE

V ponedeljek, 22. junija 2009, je v veliki dvorani Sava centra v Beogradu ob dnevu državnosti, dnevu vojske in dnevu policije in ob predsedovanju Republike Slovenije Odboru ministrov Sveta Evrope veleposlaništvo Republike Slovenije v Republici Srbiji podarilo koncert orkestra slovenske policije.

Koncert se je odlikoval z dobro izbiro programa, z odličnimi vokalnimi (trio Eroika) in instrumentalnimi solisti (trobentarji in klarinetisti), predvsem pa z izvrstnim dirigentom prof. Milivojem Šurbekom. Repertoar je bil tako izbran, da se je orkester predstavil ne samo kot celota (B. Adamič – Svita za pihalni orkester), ampak smo slišali tudi vsako skupino inštrumentov posamezno (Hora staccato – klarineti, Praznik trobentarjev – trobente). Prefinjeno, z mehkim (simfoničnim) zvokom, natančnim ritmom in niansirano

dinamiko je bil orkester tudi imeniten spremljevalec popularnega in atraktivnega vokalnega tria Eroika, ki je z uspešnimi aranžmaji P. Grebla na visoki umetniški ravni interpretiral nekaj trenutno aktualnih skladb v Sloveniji. Občinstvo je pevce nagradilo z močnimi in iskrenimi aplavzi, ki so izvalili večkratni bis.

Večer nam bo ostal v živem spominu, orkester s številnimi mladimi glasbeniki pa si bomo zapomnili po postavljanju visokih standardov igranja pihalnih orkestrrov. Hvala za darilo veleposlaništvu Republike Slovenije z upanjem, da ne bo potrebno čakati na kakšen pomemben datum, da bi nam trio Eroika in orkester slovenske policije s svojim svetovno znanim dirigentom spet priredila nepozabno umetniško doživetje.

Janko Antolič

OTROŠKI KOTIČEK

Če bi bil ...

Zdi se mi, da bi najraje bil kmet v lepi vasi. Kmečko življenje mi je všeč. Narava je moja največja ljubezen – gozdovi, travniki, vinogradi, sadovnjaki s cvetočimi jablanami, hruškami, češnjami, marelicami pa tudi njive z zeleno pšenico, posejano jeseni. Bil bi pridelovalec zdrave hrane.

Če bi imel vinograd, bi v svoji zidanici – kleti – hranil najboljša vina.

Imel bi dobro mehanizacijo, traktor, kosilnico, kosil bi travnik – pomladi mrtvo, potem otavo. To bi bilo za živino. Rad bi imel krave, predvsem pa konje. Z njimi bi imel veliko veselja.

Na kmetiji je veliko raznovrstnega dela pomladi, poleti, jeseni in pozimi. V prostem času bi nabiral zelišča in pripravljaj okusne zdravilne zeliščne čaje. V gozdu bi iskal gobe, jurčke in lisičke.

Nikoli mi ne bi bilo dolgčas.

Slavko Dumitrov, dop. pouk slovenščine za odrasle

KURENT

Kurent ima na glavi veliko masko.
Na sebi ima ovčjo kožo. V roki drži
palico ježevkovo. Kurent skače.
Okoli pasu ima verigo z zvonci.
On pregadja zimo.

Sljepčević Pavle 11 let.

Kako sem prevajal ...

Pri pouku slovenščine smo prebrali zgodbo Christe Kempter »Gospod Zajček in gospodična Medvedka«. Zgodbo so nam poslali iz Slovenije, z OŠ Kapela, kjer so jo iz nemščine prevedli v slovenščino. Otroci iz različnih držav pa smo jo prevajali v druge jezike.

Najprej mi je bila zgodba dolgočasna, ampak ko sem jo prebral, mi je bila všeč. Pri prevajanju v srbski jezik sem potreboval slovar in malo mamine pomoči. Rada bi še prevajal takšne lepe zgodbe, kot je ta. :)

VESELE MAŠKARE

MA SMO MAŠKARE ODGANJAMO ZIMO.
PRINAŠAMO POMLAD. A IMATE KAJ ZA NAS?

PETAR TRKMIČ

OŠ Kapela je izdala knjigo v osmih jezikih, za nagrado sem dobil več izvodov. Dal sem jih svojim sorodnikom.

Za konec šolskega leta smo odigrali začetek zgodbe. Dogovorili smo se, da bomo pripravili igrico Gospod Zajček in gospodična Medvedka za Miklavža.

Matija Đukanović, 1. letnik gimnazije

O Prešerenovem dnevniku

Učiteljica mi je rekla, da bom nastopal na Prešerenovem dnevniku. Uločili smo se tudi, da bomo ssem udeležencem priselili povabilo tje, ker jih je Prešeren pobudil strokovno.

Do ogleda filma o Trubarju sem prebral elektronsko pismo Trubarja Prešeren v Ljubljini, ki sem ga napisal skupaj s prijatelji iz Subotice. Za to pismo smo dobili 2. državno nagrado na natečaju v Republiki Sloveniji.

Na koncu so najmlajši učenci v kategoriji prinesli dvesto s figuro in napisom: "France Prešeren je razveseljeval otroške s figuro, zato so ga klicali DOKTOR FIG".

Uči udeleženci so se dobrih stvari razveselili.

Luka Pandurović

14 let

Prvič na tekmovanju recitatorjev

30. maja sem bila na tekmovanju iz recitiranja v Zrenjaninu. Na tekmovanje so prišli otroci iz Subotice, Novega Sada, Niša, Bora, Beograda ... Iz Beograda iz našega društva Slovencev »Sava« smo bili: moj mlajši bratec Vanja, sošolka Sara, jaz in starejši člani. Pri žrebu smo izvlekli številko dve. Bili smo drugi na vrsti. Za razliko od mojega brata sem sama imela veliko tremo, ker je bil med gledalci avtor »moje« pesmi g. Marjan Petek. Tekmovanje je bilo dolgo, ampak glasovanje je bilo še daljše. Iz naše skupine je bil najboljši Vanja Pavlović, ki je osvojil 1. mesto kot najmlajši tekmovalac. Vsi smo dobili diplomu za udeležbo na recitatorskem tekmovanju »Naša slovenska beseda«. Poleg diplome iz Zrenjanina nosim tudi zelo lepe spomine.

Ivana Pavlović, 14 let

FRANCE PREŠEREN

8. FEBRUAR

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

U N A, 3 LETA

Nagrada iz Slovenije

Od oktobra 2008 do maja 2009 sem reševal naloge na slovenskem spletnem MEGA KVIZU in prejel lepo knjižno nagrado.

Teme kviza so bile:

1. Ipavci in Ipavčeva hiša
2. Herman Potočnik
3. Luiza Pesjak in Lili Novy
4. Oton župančič
5. Stanislav Škrabec

Ipavci so slovenska rodbina, ki izhaja iz Bele krajine, od koder prihaja njen prvi vidnejši predstavnik, Jurij Ipavec. Ipavci so bili po izobrazbi zdravniki, po srcu pa glasbeniki oz. skladatelji. Večina predstavnikov tega rodu se je šolala v Gradcu, nekateri pa tudi na Dunaju, torej v kulturnih mestih Evrope. Rodbina Ipavcev predstavlja pomemben dejavnik v razvoju slovenske kulture v času avstro-ogrške oblasti.

Herman Potočnik (pseudonim Hermann Noordung), slovenski raketni inženir in častnik, rojen 22. decembra 1892 v Pulju, takrat v Avstro-Ogrski (danes Hrvaška), umrl 27. avgusta 1929 na Dunaju.

Potočnik je avtor knjige *Problem vožnje po vesolju - raketni motor* (1928), ki velja za eno ključnih del pionirske astronomije. Je tudi izumitelj geostacionarnega umetnega satelita.

Luiza Pesjak (tudi Pesjakova), slovenska pisateljica, rojena 12. junija 1828 v Ljubljani, umrla 31. marca 1898. Med drugim je napisala roman *Beatin dnevnik* (1887) in libreto za slovensko opero *Gorenjski slavček*.

Lili Novy velja za eno najboljših slovenskih pesnic. Prevedla je velik del Goetheja iz nemščine v slovenščino in slovenske poezije v nemščino. Postopno je pod vplivi Alojza Gradnika začela s pisanjem avtorske poezije v slovenščini - otroške pesmi *Pikapoka*, *Majhni ste na tem velikem svetu*. V poznih letih je živela v Ljubljani, kjer je stanovala v Schweigerjevi hiši na Starem trgu (na njej danes stoji njen doprni kip). Po njej je poimenovana tudi dvorana v ljubljanskem Cankarjevem domu.

Oton Župančič, slovenski pesnik, dramatik, prevajalec in urednik revije *Ljubljanski zvon*, rojen 23. januarja 1878, Vinica, Bela krajina, umrl 11. junija 1949, Ljubljana. S poezijo za otroke se je Oton Župančič ukvarjal vse življenje. *Ciciban* je najbolj znana Župančičeva knjiga in ena najbolj priljubljenih pesniških zbirk.

Stanislav Škrabec, frančikanski pater in jezikoslovec, rojen 7. januarja 1844 v Hrovači pri Ribnici, umrl 6. oktobra 1918 v Ljubljani. Velja za največjega slovenskega jezikoslovca 19. stoletja.

Močno je vplival na razvoj slovenskega jezika, tudi z jezikoslovnimi razpravami, ki jih je pisal na platnice revije

ZAMISLI SI, DA LAHKO LETIŠ. NAPIŠI, S KOM IN KAM.

JAZ LETIM V/NA SLOVENIJO.
 Z MANO LETI TUDI MARCO. SKUPAJ
LETIVA V/NA ŠMARJE.
 TAM SE NA NAMA PRIDRUŽI NEJC.
 SKUPAJ LETIMO V/NA CELJE.
 TAM VIDIMO DRUGE PRIJATELJE, KI LETIJO V/NA
SRBIJO.
 PETER TRKMIČ, 9 LET

Cvetje z vrtov svetega Frančiška. Njegov hobi je bilo ukvarjanje z vrtnim cvetjem. Na Slovensko je prinesel gladiole.

Po njem je dobila ime Škrabčeva ulica v ljubljanski Rožni dolini in Škrabčeva pot v Novi Gorici ter Škrabčev trg v Ribnici. Vsako leto Zavod Stanislava Škrabca podeljuje štipendije za raziskovanje slovenskega jezika.

Tudi letos rešujem naloge slovenskega MEGA kviza. Če želite sodelovati tudi vi, pokukajte na: www.koz.si/megakviz/

Luka Pandurov, 15 let

Srečanje z vrstniki v Sloveniji od 14. do 20. junija 2009

Osnovna šola Maksa Pleteršnika Pišce je znova gostila učence dopolnilnega pouka slovenščine iz Srbije, iz Beograda, Subotice, Novega Sada in Niša. Iz DS »Sava« smo se srečanja udeležili: Jovana Vujanov, Đorđe Graovac, Sara Krstić, Teodora Radivojčević, Ana Mihailović, Ivana Pavlović.

Potovali smo z vlakom. Pot je bila dolga in zabavna. V družbi slovenskih vrstnikov, ki so nas sprejeli na domove, smo od 14. do 20. junija utrjevali znanje materinščine naših prednikov. Lepote slovenskega jezika so nam pri rednem pouku odkrivali učitelji iz Pišec.

Ob dopoldnevih smo spremljali pouk v slovenščini, popoldneve pa so zapolnjevale najrazličnejše delavnice, od raziskovanja okolice, kopanja v Termah in ježe konj na bližnji domačiji.

V ponedeljek smo spoznavali Pišce.

V torek smo se sprehajali po gozdni učni poti in delu vodne učne poti. Objeli smo mamutovo drevo – sekvojo, staro več kot 500 let.

V sredo smo se razdelili v dve skupini.

1. skupina je obiskala kmetijo Germovšek in tam smo jezdili na konjih.

2. skupina se je vključila v glasbeno-plesne dejavnosti.

V četrtek smo imeli športni dan. Šli smo na plavanje v Termah Čatež.

Tudi v petek smo šli v Terme Čatež. Po kopanju smo šli v Brežice. Ogedali smo si grad, v katerem je Posavski muzej, in mesto. Na koncu smo imeli zaključno prireditev skupaj z vrstniki iz Pišec z naslovom: *Pesem, prijateljstvo, počitnice, Pišce*.

Bilo nam je zelo lepo. Upam, da bom tudi naslednje počitnice lahko obiskale prijatelje v Pišecah.

Zahvaljujemo se:

Zavodu za šolstvo Republike Slovenije za financiranje srečanja, učencem, njihovim staršem in vsem delavcem OŠ Maksa Pleteršnika Pišce za gostoljubnost in gospe Jadranki Šturm Kocjan z Veleposlaništva Republike Slovenije v Srbiji za posredovanje za brezplačen vstop v Terme Čatež.

Ivana Pavlović, 13 let

Na srečanju v Pišecah smo izbrali nam najlepše ali najbolj smešne slovenske besede: Zelo lepo, Dober tek, Obešalnik, Nogavice, Gremo, Živalca, Točka, Butelj, Sonce, Kolo, Pičil me je komar.

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Krap s čebulo

Sestavine: 1 1/2 do 2 kg krapov, sol, 10 dkg moke, 2 čebuli, 15 dkg olja

Krape očistimo, zrežemo na kose, solimo in povaljamo v moki. Na olju prepražimo sesekljano čebulo, dodamo krape in pečemo, nato prilijemo malo vode ali belega vina, da ostane čebula rumena in mehka.

Ribo zložimo na servirni krožnik ter jo polijemo s sokom in čebulo vred.

Mokronoški žlinkrofi

Testo: 1/2 do 3/4 kg moke, 3 jajca, nekaj žlic smetane, sol, mlačna voda, maščoba za pekač, jajca za mazanje.

Nadev: 1 l mleka, 20 dkg kaše, 1/4 l goste smetane, 60 dkg kuhanega suhega mesa, 4 jajca, sol, poper, peteršilj.

Kašo skuhamo v malo slanem mleku in jo ohladimo. Primešamo ji na drobno seseklanjo ali na debelo zmleto kuhano

suho meso, jajca, sol, poper, sesekljan peteršilj in smetano. Nadev mora biti gost, vendar še mazav. Če je preredeč, ga zgostimo z drobtinami.

Testo pognetemo iz vseh sestavin da je mehkejše, kot za rezance. Spočito testo razvaljamo, zrežemo na 10 x 10 cm velike štirikotnike in namažemo z nadevom. Vsako testeno krpo zvijemo od dveh strani proti sredini, da dobimo žemlji podobne zvitke. Zložimo jih na pomaščen pekač, pomažemo z raztepenim jajcem in spečemo.

Jed ponudimo samostojno, ali pa kot kot jušni vložek.

Tržaška zdrobova juha

Sestavine: 5 dkg korenja, 5 dkg peteršiljeve korenine, 10 dkg zelja, 10 dkg ohrovtva, 15 dkg cvetače, 15 dkg krompirja, lovorov list, sol, 15 dkg olja, 10 dkg čebule, 20 dkg pšeničnega zdroba.

Očiščeno zelenjavo zrežemo na kocke in jo kuhamo v 3 do 3 1/2 l vode ali kostne juhe 1 uro. Na maščobi zarumenimo na drobno sesekljano čebulo, dodamo zdrob in pražimo, da dobi svetlo rumeno barvo. Zalijemo z juho da se zdo v njej skuha. Nazadnje primešamo kuhano zelenjavo in prevremo. Po okusu dosolimo.

Jadranka Karan Uršič

Kroštule („Flancati“)

Sestavine: 5 rumenjakov, 5 žlic moke, 5 žlic belega vina, žlička ruma, malo soli, naribana limonova lupina, vrečka vanilijevega sladkorja.

Testo nza mesimo tako da ni preveč trdo (moko lahko prilagajamo velikosti rumenjakov) in ga pustimo počivati eno uro. Testo razvaljamo na tanko in oblikujemo flancate, ki jih spečemo v vročem olju.. Še tople posujemo z zmesanim mletim in vanilijevim sladkorjem.

Janez Rogelj

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

Še kiclco prodala bom

Še ki - kl - co pro - da - la bom za slad - ko vin - ce da - la bom. Ne
5
grem do - mov ne grem do - mov sem žej - na pre mo - čno.

© 2009 Anica Sabo

Še jančico prodala bom,
za sladko vince dala bom.
Ne grem domov, ne grem domov,
sem žejna premočno.

Še čevljkce prodala bom,
za sladko vince dala bom.
Ne grem domov, ne grem domov,
sem žejna premočno.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE IZ CELJA

Slovensko Ljudsko gledališče iz Celja je gostovalo v ponedeljek 25. in torek 26. maja 2009. in v Beogradskom dramskom gledališču.

V ponedeljek so izvedli delo Eling od Sajmona Benta. Eling je moški pri štiridesetih, ki je celo življenje preživel popolnoma izoliran z mamo. Po mamini smrti pa ostane povsem sam na svetu, kjer se ne znajde. Mučijo ga anksioznost, vrtoglavica in tesnoba. Socialna služba ga je poslala v institucijo kje deli sobo z naivnim, preprostim, s seksom obsedenim Kjellom Bjarneom. Naloga socialne službe norveške vlade je, da asimilira ljudi, ki imajo psihične težave, nazaj v družbo. Zato jima norveška vlada, po odhodu iz institucije, plača stanovanje v Oslu. Vsak dan zanju je nov izziv, saj morata dokazati, da sta sposobna vsakdanjih opravil in normalnega življenja med ljudmi ker drugače sta bosta morala vrniti v institucijo. S pomočjo socialnega delavca Franka in nekaj novih prijateljev, sosedu se spopadeta z vsakdanom in svojimi strahovi, ob tem pa se zapleteta v vrsto komičnih situacij. Eling je zelo zabavna komedija čeprav posega v drugačno okolje in drugo sfero človeških odnosov. V njoj so prikazani pristnimi človeški odnosi in na topel in prisrčen način nudi snov za razmišljanje o drugačnosti. V predstavi igrajo Renato Jenček, Kristijan Guček, Aljoša Koltak, Miro Podjed in Barbara Medvešček. Režiser predstave je Andrej Jus.

V torek so izvedli delo Dom Bernarda Albe od Frederika Garsije Lorke v režiji Dijega de Brea. Tema te znane Lorkine drame je napetost u družbi brez moškega, v okolju kje za ženske obstajajo zelo stroga kulturna in društvena pravila. Dogajanje v drami Hiša Bernarda Albe se odvija na španskem podeželju. Oblastni in ukazovalni ženski Bernardi Alba je umrl mož in ona je ostala sama s petimi hčerami. Bernarda Alba ohranja tradicijo da po muževi smrti je osem let v žalosti. Hčere, ki so vse godne za možitev, zapre v hišo in osoji na nepodnosljivo življenje v družbi hiši. V mladih ženskah vre življenje in želja po moškem, vendar se materi ne upajo upreti. Najstarejša hči Angustias se bo poročila z mnogo mlajšim Pepom Romanom, ki jo bo vzel le zaradi denarja. Najmlajša Adela se edina upira materi in se ponoči naskrivaj dobiva

z Angustiasjinim zaročencem. Ko Bernarda Alba to zve, strelja na Pepa Romana, kar povzroči tragične posledice. Drama o zaprtosti družbe govori o kruti usodi moralnih in družbenih zakonov, ki uničujejo življenje posameznika. Na svojevrsten poetičen način govori o peklu znotraj najožjega družinskega kroga, ki ponavadi ostaja skrit za štirimi stenami. U predstavi igraju: Jagoda, Anica Kumer, Barbara Medvešček, Manca Ogorevc, Tanja Potočnik, Minca Lorenci, Nina Ivanišin i Lučka Počkaj.

Natalija Keržlin

TEKMOVANJE SLOVENSkih DRUŠTEV „NAŠA SLOVENSKA BESEDA 2009“

Slovensko društvo PLANIKA iz Zrenjanina bilo je organizator letošnjega tekmovanja v deklamiranju, ki je poteklo 30. maja v krajevni skupnosti Mužlje, predmestju Zrenjanina.

Tekmovanja so se udeležila slovenska društva: TRIGLAV - Subotica, KULA - Višac, KREDARICA - Novi Sad, PLANIKA - Zrenjanin, SAVA - Beograd, DRAGO ČEH - Bor, FRANCE PREŠERN - Niš, TRIGLAV - Banja Luka.

Tega dogodka so se udeležili: predstavniki Veleposlanstva Republike Slovenije v Srbiji, dr. Maja Đukanović in lektorica Zvonka Kajba s katedre za slovenski jezik na Filološki fakulteti v Beogradu, številni gosti iz Zrenjanina in okolice ter folklorna skupina PREDGRAD iz Kočevja, pobratene občine mesta Zrenjanin.

Domačini so udeležence tekmovanja sprejeli v dvorani kulturnega društva PETEFI v krajevni skupnosti Mužlje, kje so se tekmovalci medsebojno seznanili in družili.

Zbor društva PLANIKA je pel slovensko in srbsko himno, nato je goste v imenu gostiteljev pozdravila Martina Drča, predsednica slovenskega društva PLANIKA iz Zrenjanina. Voditeljica programa je bila Milena Spremo.

Folklorna skupina PREDGRAD iz Kočevja je izvedla ljudske igre iz Bele Krajine, potem pa so nastopili lanskoletni zmagovalci tekmovanja v deklamiranju.

Tekmovanje se je začelo po žrebanju vrstnega reda za nastop ekip, določanju žirija ter pojasnitvi pravil tekmovanja.

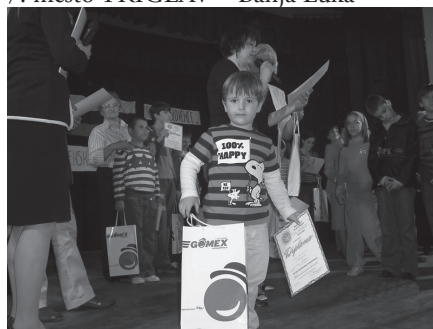
Tekmovanja se je udeležilo 38 tekmovalcev, ki so bili razdeljeni v tri starostne skupine: prva od 6-14 let, druga od 15-30 let, tretja „odrasli“.

Naša ekipa iz društva SAVA (Vanja Pavlovič, star 4 leta, Ivana Pavlovič in Sara Krstić, obe stari 13 let, Marija Matković, Vera Labović, Mojca Verbič - odrasli) je nastopila druga, kot je bilo določeno z žrebanjem.

Po dveh urah nastopa tekmovalcev, ki jih je spremljalo navdušeno ploskanje publike, se je končal tekmovalni del prireditve. Medtem ko je žirija obdelovala rezultate, sta nastopila POJOČA DRUŽBA našega društva SAVA in zbor društva PLANIKA.

Žirija je razglasila rezultate tekmovanja v ekipni konkurenci, in sicer:

1. mesto PLANIKA - Zrenjanin
2. mesto FRANCE PREŠERN- Niš
3. mesto KREDARCA - Novi Sad in TRIGLAV – Subotica
4. mesto SAVA – Beograd
5. mesto KULA – Vršac
6. mesto DRAGO ČEH – Bor
7. mesto TRIGLAV – Banja Luka

Zmagovalci v posameznih kategorijah so: OTROCI Ivo Vučković iz Subotice, Teodora Lucić iz Zrenjanina, Aleksa Peretić iz Vršca MLADINCI Ivan Kovač iz Subotice, Luka Matej Đevenica iz Banja Luke, Sonja Domazet iz Zrenjanina ODRASLI Gabrijela Lucić iz Zrenjanina, Marija Milovanović iz Niša, Maja in Milica Cvejić iz Novega Sada

Vsem udeležencem so podelili diplome za nastop, zmagovalcem pa posebne nagrade. Najmlajši tekmovalc je bil Vanja Pavlovič (4 leta) iz društva SAVA – Beograd, najstarejša pa gospa Katica Ristić iz Vršca. Najbolj izvirno je nastopal Ivan Kovač iz Subotice.

Na koncu programa smo vsii skupaj zapeli *Himno Evrope*. Uspešen dan se je končal z druženjem ob skupnem kosilu in prepevanjem.

Mojca Verbič

JERNEJ KOPITAR

(ob 200-letnici izida Kopitarjeve opisne znanstvene slovenske slovnice)

Veliki slovenski slavist in filolog Jernej (Bartolomaeus) Kopitar se je rodil 21. avgusta 1780 v Repnjah na Gorenjskem, ki je bila v tistem času tako kot skoraj vse slovenske pokrajine del Habzburške monarhije.

Po končani ljubljanski gimnaziji (liceja) leta 1799 je začel študirati filozofijo, istega leta je postal domači učitelj v hiši plemenitega Bonnazze. Štiri leta pozneje je postal tajnik močnega barona Sigmunda (Žige) Zoisa, kasneje tudi njegov knjižničar in nadzornik mineralne zbirke. V službi pri baronu Zoisu, znamenitem znanstveniku in mecenu, je prišel v stik z idejami razsvetljenstva in se začel zanimati za zgodovino in jezike.

Leta 1808 je začel študirati pravo na Dunaju, a kmalu se je izkazalo, da ga bolj zanima jezikoslovje, in to predvsem slavistika, kateri je posvetil celo svoje življenje. Na Dunaju je začel sodelovati pri znamenitih dunajskih časopisih, leta 1810 je dobil službo kot knjižničar v dvorski knjižnici, kje je pozneje postal prvi skriptor in glavni cenzor za knjige, pisane v slovanskih jezikih in v novogrščini.

Kot cenjeni slavist in mislec je zapustil bogato dediščino v slavistiki in jezikoslovju. Najpomembnejši deli, po katerih bo za vedno ostal v kulturnem in znanstvenem spominu in ki sta temelj slovenskega knjižnega jezika, čeprav sta pisani v nemščini in latinščini, sta prva znanstveno utemeljena Slovnica slovanskega jezika

(Grammatik der slavischen Sprache in Krain, Kärnten und Steyermark - Slovnica slovanskega jezika na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem), izdana pred 200 leti, torej leta 1809, in prva objava najstarejših zapisanih besedil v slovenskem jeziku, Brižinskih spomenikov (10. stol.), s prevodom in kritičnimi komentarji (Glagolita Clozianus, leta 1836).

Jernej Kopitar se je zanimal tudi za razvoj šolstva v svoji domovini, povabil je mlade jezikoslovce k pisanju učbenikov in zapisovanju slovenskega ljudskega izročila, ogreval se je za ustanovitev univerze v Ljubljani in neposredno vplival na ustanovitev katedre (stolice) za slovenščino, najprej v Gradcu na Štajerskem leta 1812, nato tudi na ljubljanski gimnaziji leta 1817.

Zaradi svojih konzervativnih odnosov se je ogreval za tako imenovano avstro-slovanstvo, zedinjenje slovanskih narodov pod habsburško krono, pri čemer naj bi pomagal tudi enotni „slovanski“ črkopisa, zato je bil v 20-ih in 30-ih leta 19. stoletja v sporu z drugimi slovenski jezikoslovci in pisatelji, zbranimi okoli filologa Matije Čopa in pesnika Franceta Prešerna, ki so se ogrevali za bolj radikalne jezikovne reforme, s katerimi so kasneje omogočili nacionalno identiteto Slovencev. Najbolj znana razprava je bila „abecedna vojna“ ali „črkarska pravda,“ ki se je končala s kompromisnim - osvojitvijo Gajeve latinice, gajice, kot slovenskega črkopisa.

Kopitar je znan tudi po svoji

karantansko-panonski teoriji nastajanja in razvoja južnoslovanskih jezikov, ki je dolgo veljala za nerealno, v zadnjih časih pa je zanimiva zaradi novih arheoloških in paleolingvističnih odkritij, ki to teorijo podpirajo.

Imel je veliko vpliva na jezikoslovce drugih slovanskih narodov, največji vpliv in najbolj uspešno sodelovanje in, lahko rečemo, doživljenjsko prijateljstvo, pa je sklenil s srbskim jezikovnim reformatorjem Vukom Stefanovićem Karadžićem. Kopitar je prijatelju Karadžiću pomagal in ga usmerjal pri formiranju sodobnega srbskega črkopisa in knjižnega jezika, zasnovanega na ljudskemu govoru.

Jernej Kopitar je umrl 11. avgusta 1844. leta na Dunaju, kje je pokopan z najvišjim državnimi in cesarskimi častmi. Ob stoletnici rojstva, leta 1880, so mu spominsko ploščo odkrili na rojstni hiši v Repnjah. Leta 1897 so posmrtno ostanke Jerneja Kopitarja prenesli v Ljubljano in ga pokopali na pokopališču Navje, posmrtno ostanke Vuka Karadžića pa prenesli v Beograd.

Zaradi velikih zaslug za srbski narod eden od trgov v Beogradu nosi njegovo ime (Kopitareva gradina), tudi Društvo Slovencev v Kragujevcu se imenuje po tem velikanu slovenskega naroda.

Kopitarjevo društvo Slovenija je letos predlagalo, da se Univerza v Ljubljani poimenuje v Kopitarjevo univerzo v Ljubljani.

Miroslav Sanrač

KONCERT MARJETKE POPOVSKI

V prostorih „Srpskog lekarskog društva“ v Beogradu je bil 12. junija 2009 leta pevski večer Marjetke Popovske.

Marjetka Popovska s kitaro v roki prepeva stare slovenske ljudske pesmi. Prihaja iz Izole, kje živi in dela.

Nastopa kot solistka, vodi 25- člansko žensko pevsko skupino „Dekleta s Škofij“, ki je imela v treh letih preko 75 nastopov. Tudi v bližnji Italiji jo poznajo naši zamejski Slovenci, kjer vodi žensko pevsko skupino slovenskega kulturnega društva „Ivan Grbec“, ki deluje v Šklednju pri Trstu.

Njeni pevski večeri, ki jih je poimenovala „Zapojmo si,“ so večeri, na katerih publika zapoje z njo in tako tudi poslušalci postanejo pevci.

Tako je bilo tudi tega 12. junija v Beogradu. Ko je stopila pred nas, je dejala: „Dragi prijatelji, pesem je nekaj lepega, pesem ne pozna meja, pesem napolni dušo in srce. Zato pojmo lepo domačo pesem kjerkoli, kadarkoli, saj je

del našega naroda, naše kulture, našega ponosa. Ohranimo s pesmijo in petjem to naše neizmerno bogatstvo.“

Potem je zapela.

Repertoar Marjetkinih pesmi je obsežen, saj črpa iz bogate zakladnice ljudskih pesmi Slovenije. S pesmijo se rada približa poslušalcem, tako da skupaj zapojejo in soustvarjajo pevski večer. Tako je na našem koncertu zapela tudi starogradske srbske pesmi, pa tudi makedonsko pesem.

Na koncu še nekaj naslovov pesmi iz njenega bogatega repertoarja:

Ob morju vije se cesta, Barčica po morju plava, Zaplula je barčica moja, Moja mati kuha kafe, Ljubica moja, Moj fantič je na t'rolsko vandral, V dolini tihi, Jaz pa vrtec bom kopala, Pod rožnato planino, Bleda luna, Sinoči je pela, Pojdmno na Štajersko, Še en krajcerček imam, Nocoj je ena lušna noč, Nede mi več rasla, Jaz bi rad cigajnar bil ...

Mojca in Sašo Verbič

Predstava gledališča »Duško Radović«

Malo pozorišče „Duško Radović“ v Beogradu je 22. aprila 2009 gostilo predstavi *Nebo in Isečeno* v koprodukciji Beton Hala Teatra in plesne skupine EN-KNAP iz Slovenije.

V koreografiji Simonea Sandronija je predstava *Nebo* izvedena kot nadaljevanje performansa *Između* in dopolnitev performansa *Zemlja* koreografinje Lenke Flory. Prikazuje prostrano in bezmejno nebo, na katerem ljudje iščejo eni druge, da bi premagali osamljenost. Ko se najdejo, začnejo dvomiti, zapeljevati, dominirati, postanejo nedoločni, so pohlepni, zavidljivi, borijo se. Gledajo dol, proti Zemlji in razmišljajo o izgubljeni sreči.

Osnovno ustvarjalno izhodišče Bojana Jablanovca, ki je prikazano v predstavi *Isečeno* in v nizu njegovih projektov z *Via Negativom*, je osredotočenost gledališkega odnosa med izvajalcem in opazovalcem v določenem času in prostoru. „Gledališče želi raziskovati dvom, ki ga nosi vsak izvajalec, ko se sooča z vprašanji: Kakšno sporočilo želim penesti? Ali je to res tisto, kar želim pokazati? Na ta način lahko metodologija avtosugestije postane eden od ciljev raziskovanja osnov dramskih situacij.“ (Bojan Jablanovec).

V teh zanimivih delih so se predstavili mladi igralci iz Slovenije: Gyula Cserepes, Luke Dunne, Katja Legin, Lada Petrovski, Ana Stefanec in Kaja Janjič kot gostja EnKnap grupe.

Že naslednji dan, 23. aprila 2009, je umetniški direktor, pedagog in plesalec Iztok Kovač kot ustanovitelj zavoda EN-KNAP v hiši Đure Jakšića predstavil svojo skupino tudi s projekcijama filmov *Dom Svobode* in *Vertigo bird*.

Iztok Kovač je neprofitni produkcijski zavod EN-KNAP ustanovil leta 1994. Šestnajstletna produkcija obsega 42 plesnih predstav, 5 plesnih in 6 dokumentarnih filmov, dela 15 različnih avtorjev, več kot 200 plesalcev in ostalih sodelavcev, več kot 20 domačih in tujih nagrad, izobraževalne programe in knjižno zbirko. Program zavoda EN-KNAP vse od njegove ustanovitve finančno podpirata Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Ljubljana. Zavod EN-KNAP vse od začetkov koprodukcijsko sodeluje s Cankarjevimi domom in projektno z več kot 50 mednarodnimi in domačimi koproducenti, kar se odraža v več kot 400 gostovanjih v več kot 30 državah širom sveta.

Jelena Zemljarič

VTISI Z 2. PLETERŠNIKOVEGA SREČANJA LJUBITELJEV SLOVENŠČINE IZ SLOVENSkih DRUŠTEV PO SVETU

Ste kdaj slišali za Pišce? Mi, ki živimo v Srbiji, doslej nismo. In naenkrat je prispelo povabilo na 2. Pleteršnikovo srečanje v čudoviti vasici, v kateri voda nikdar ne presahne. Sedaj, ko je v svetu to najbolj dragocena tekočina, jo tukaj narava radodarno in neprenehoma ponuja. Potok Gabernica daruje pitno vodo vse leto. Pa tudi hrib Orlica je poln izvirov.

Udeleženci smo prišli iz Srbije, iz krajev, v katerih delujejo društva Slovencev. Skupne korenine so nas v kratkem času zbližale. Prijazni in gostoljubni domačini, zlasti člani Pleteršnikovega društva: gospa Marjanca Ogorevc, gospod ravnatelj OŠ Maksa Pleteršnika Martin Dušič, učiteljica slovenščine Rut Zlobec, gospa Anica Butkovič, učenka brežiške gimnazije Sara Dirnbek, gospe Ana Pečnik in Marija Dušič, kuharici, in drugi vaščani so poskrbeli, da smo se počutili kot doma. Pravijo, da je domovina tam, kjer si doma. Mi pa imamo dve domovini in zato smo še bogatejši. Večina ima dvojno poreklo, smo otroci iz mešanih zakonov in zato smo že z rojstvom pripadali različnim kulturam, tradicijam, običajem, se izražali in govorili v dveh jezikih.

Z besedami se ne da opisati, kako smo hvaležni, da smo lahko bivali, spali, se družili in sodelovali v različnih delavnicah, organiziranih v OŠ Maksa Pleteršnika. Mož, po katerem se šola imenuje, je sestavil prvi znanstveni slovensko-nemški slovar. Prva misel je bila, kako bi bilo imenitno, če bi vsi otroci na tem majhnem planetu v neskončnem vesolju imeli priložnost obiskovanja pouka v takšni, prav vzorni šoli. Na temeljih stare je bila leta 2000 zgrajena nova šola, ki nima samo vseh zaželenih delovnih pogojev (učilnice, telovadnico, multimedijško učilnico, otroški vrtec, zunaj stavbe pa športni teren, zelenjavni vrt, sadovnjak s posebno sorto marelic in z jablanami, čebelnjak), ampak ima predvsem dušo. Prav to je tisto, kar je treba poudariti. Sedaj, v času podiranja pravih človeških moralnih vrednot, tukaj poučujejo otroke o bistvu življenja, ustvarjalnosti, prijateljstvu ... in vse to v krasnem naravnem okolju.

Ni dovolj besed za globoko in iskreno hvaležnost Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je letos finančno podprl tudi takšno srečanje mladih ljubiteljev slovenščine iz Srbije. Hvaležni smo tudi časopisu Dnevnik, ki nam je redno pošiljal brezplačne izvode, ob katerih smo poglobljali naše znanje slovenščine.

Četrty dan našega bivanja v Pišecah smo že bili polni lepih vtisov in zanimivih doživetij. Ogledali smo si vasico, bili gosti pevcev Pleteršnikove domačije, prisostvovali maši v pišeški cerkvi sv. Mihaela, se srečali s člani literarne sekcije "Beseda" iz Dobove, ki so nam predstavili svoje pesmi, nekaj pa smo jih tudi mi sami sestavili, uživali v glasbeno-poetičnem večeru s pesnico in slikarko Tanjo Plevnik in muzikologinjo Minko Đonlić na hribčku pred Pleteršnikovo zidanico, od koder je bil čudovit razgled (Brežice, Samobor, zvezdno nebo). Na razstavi slik travniških rastlin akademske slikarke Zagorke Simić nam je spet zapela in zaigrala na harmoniki "naša" Minka, ki poje tako čustveno, da je bil pravi užitek poslušati, recimo pesem Ferija Lainščka "Namesto koga roža cveti."

V ponedeljek smo sodelovali v mednarodnem projektu o sotočju Krke in Save, ki ga je vodil Jernej Agrež, prostovoljec iz Mladinskega centra Brežice. Imeli smo priložnost narisati vse, kar bi lahko prispevalo k urejanju tistega območja. Nekateri so pri temu bili bolj praktični, drugi pa z več domišljije. Po ogledu Kostanjeviške jame, v kateri je narava izdelala enkratne kapnike in skulpture, smo si ogledali tudi galerije v cistercijskem samostanu v Kostanjevici na Krki. Žal ni bilo dovolj časa za vse, ker nas je že čakalo kosilo v Dolenjem Kronovem.

Ker so bili dnevi vroči, so organizatorji poskrbeli tudi za ohladitev in nas peljali v zelene Šmarješke toplice. Tam smo se, kakor da bi bili otroci, veselili plavanja v lesenem bazenu z mostičkom, polnim cvetja, zlasti pa sta nas navdušila masažna prha in masažni vrelec ob straneh obeh bazenov.

V sredo, 22. julija, je bila naša gostja gospa Veronika Fabinc, ki je pripravila predavanje o zdravilnih rastlinah in dišavnicah. Njena družina jih že od leta 1994 goji, predeluje, suši in pripravlja učinkovita mazila in kapljice.

Popoldne smo hodili po gozdni učni poti in si ogledali že delno obnovljen grad Pišce.

Naslednji dan so nas peljali v Brežice. Videli smo sodobno veliko knjižnico in si ogledali Posavski muzej. Po kosilu v mestnem gostišču smo se šli kopat v Terme Čatež. Bili smo hvaležni našim organizatorjem, da so poskrbeli tudi za našo ohladitev in plavanje v zdravilni vodi. Tudi zvečer smo bili aktivni. Skupaj z

vaščani smo si ogledali gledališko predstavo Vaje v slogu znanega francoskega pisatelja Raymonda Queneauja v izvedbi gledališke

skupine »Svoboda« s Senovega, ki jo spremljal ansambel Brodniki. Tudi nekaj prostovoljcev med nami je zaigralo v tem gledališkem eksperimentu. Smeha ni manjkalo ne med občinstvom niti na odru. Povabljeni so bili vsi vaščani.

V petek smo odšli na celodnevni izlet v Olimje in si ogledali grad Podsredo, zvečer pa sta nam Društvo vinogradnikov in Turistično društvo Pišce pripravila družabni večer. V soboto zvečer smo skupaj z domačini bili gosti družine Drugovič. Ob dobri kapljici in domačih dobrotah smo plesali, peli slovenske narodne pesmi in deklamirali pesmi Minattija, Župančiča, Prešerna.

Po desetih dneh, polnih pestrih dejavnosti, izletov in družabnih večerov smo se poslovili od naših prijaznih in prisrčnih domačinov in s popotnico odšli domov. Upamo, da bojo naslednje leto tudi drugi člani društev Slovencev bili deležni tako pestrega in enkratnega srečanja.

Dušanika Tomić in Pavle Jović,
udeleženca srečanja iz DS "Sava" Beograd

KONFERENCA "GRADIMO MOSTOVE"

Od 18. - 21. junija 2009 je v Novem mestu potekala konferenca "Gradimo mostove." Projekt sta podpirala Ministrstvo za zunanje zadeve in Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Predstavniki Društva Slovencev "Sava" sta bili Sara Herman in Sanja Ratković. Konferenco je odprla in nam zaželela dobrodošlico Branka Bukovec - voditeljica projektov Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto. Na ta način se ji zahvaljujemo za nepozabno druženje. Cilj projekta je bil, da bi bolje spoznali narodne manjšine, njihove pravice in možnosti, tudi njihovo organizacijo, in da bi skupaj zgradili mostove med ljudmi, med kulturami in jeziki.

V Sloveniji se status manjšine ureja zgolj z ustavo. V Sloveniji živijo pripadniki italijanske in madžarske manjšine, obema je priznan status nacionalne manjšine, v skladu z Ustavo RS uresničujejo to pravico na državni in lokalni ravni. Pripadniki romske etnične skupnosti in pripadniki manjšin, ki so po poreklu iz nekdanjih republik Jugoslavije, imajo status, ki je urejen v u okviru položaja novih manjšin, pri čemer pripadniki romske etnične skupnosti to pravico uresničujejo samo na lokalni ravni. Pripadniki ostalih manjšinskih skupin, ki imajo državljanstvo RS, imajo splošno volilno pravico.

Mag. Kristina Plavšak Krajnc, direktorica Informacijskega urada Sveta Evrope v Republiki Sloveniji je poudarila, da je cilj Sveta Evrope, da zaščiti in spodbuja uporabo regionalnih in manjšinskih jezikov, ki zagotavljajo razvoj kulturne dediščine Evrope in jo bogatijo. Svet Evrope je sestavil dve konvenciji: Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin ter Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih. Listina je edinstvena v svetovnem okviru. Je edina zavezujoča konvencija z namenom, da zaščiti regionalne in manjšinske jezike na mednarodni ravni. Svet Evrope, ki bdi nad upoštevanjem človekovih pravic v Evropi, ima poglobljeno vlogo pri varovanju pravic ljudi, da lahko svobodno govorijo svoj materni jezik. Jezik preživi le, če se ga uporablja. Najboljši način za zaščito in nadaljnji obstoj jezika je, da se v tem jeziku dnevno sporazumevajo vse starostne skupine govorcev. Na svetu obstaja več kot 6500 jezikov. Na

vsaka dva tedna pa kar enega od teh nehajo uporabljati. Jeziki, kot so valižanski, katalonski in rusinski jezik v Srbiji, doživljajo pravi preporod zahvaljujoč dejstvu, da jih uporabljajo v šolah in uradih, na ravni lokalnih oblasti ter v priljubljenih medijih, kot so radio, televizija in časopisi. Če so zagotovljene prave razmere, so govorniki manjšinskih jezikov najpomembnejši ključ za preživetje jezika. Ta napredek je rezultat dejavne politike držav članic na tem področju. Vlade so pomemben člen v tem procesu, saj financirajo gledališča in filme ali prevode priljubljenih knjig.

Dr. Kristina Toplak, etnologinja, prof. umetnostne zgodovine in sodelavka Inštituta za slovensko izseljenstvo, je govorila o pomembnosti medkulturnega dialoga. Naše kulturno okolje se hitro spreminja in postaja vedno bolj raznoliko. Kulturna raznolikost ima ekonomske, socialne in politične vidike, ki jih moramo razviti in z njimi primerno upravljati. Vendar vse večja kulturna raznolikost prinaša tudi nove socialne in politične izzive. Velikokrat izzove nestrpnost, stereotipe in diskriminacijo, ki lahko ogrozijo mir v lokalnih in nacionalnih skupnostih. Dialog med kulturami je zdravilo za negativne odzive in nasilje. Je najstarejši in najbolj temeljni način demokratičnega pogovora. Cilj dialoga je, da vsem omogoči mirno in konstruktivno življenje v multikulturnem svetu ter razvija občutek skupnosti in pripadnosti. Medkulturni dialog je orodje za preprečevanje in reševanje sporov, spodbuja človekove pravice, demokracijo in vladavino prava.

Kultura je eden od najbolj temeljnih delov naše identitete. Kulture evropskega geografskega prostora se že od nekdaj prepletajo in soustvarjajo skupno identiteto, kot jo poznamo danes. V soboto, 22. junija, smo bili vsi udeleženci povezani v kulturno enolončnico, v kateri so se kuhali folklorna skupina srbskega kulturnega društva, KUD Sevdah, albanska otroška folklorna skupina, makedonska folklorna skupina, glasbeniki s Hrvaške ...

Sanja Ratković in Sara Herman

ODRASLI UČENCI SLOVENSKEGA JEZIKA IZ DRUŠTVA SLOVENCEV »SAVA« V LJUBLJANI

V dogovoru s slovenskim Ministrstvom za šolstvo je bila od 22. do 24. maja 2009 organizirana ekskurzija v Ljubljano za učence dopolnilnega pouka slovenskega jezika, tradicije in kulture. Poleg članov našega društva so se ekskurzije udeležili tudi člani društev Slovencev iz Novega Sada in Niša. Naša učiteljica je pripravila zelo bogat, poučen in zabaven program. Pred odhodom pa si je vsak udeleženec izbral neko ljubljansko znamenitost in se pripravil za govorni nastop.

Po prihodu v Ljubljano in namestitvi v izvirno opremljenem hostlu "Celica" smo najprej obiskali Prešernov trg. Ob njegovem spomeniku je imela prvi govorni nastop Jasminka. Na kratko je predstavila pesnikovo življenje in delo, nato smo si ogledali postopek kovanja starega denarja, ki ga je izvedel lokalni poznavalec te stare obrti. Ogledali smo si še Rotovž (mestno hišo), Robbov vodnjak, Prirodoslovni muzej, Narodno univerzitetno knjižnico in mestno tržnico. Sprehajali smo se ob Ljubljanici in po mestnih ulicah, se osvežili v kavarnicah in poskusili znamenito prekmursko gibanico. Zvečer pa smo si v Slovenskem narodnem gledališču ogledali predstavo 'Neron' v režiji Matjaža Zupančiča. Ta pop rock opera je bila najbolj obiskana predstava v Ljubljani. Pripoveduje o vladarju Neronu in propadu rimskega cesarstva, o večnih problemih, ki spremljajo človeštvo, in tako kaže na tokove sodobne družbe.

Naslednji dan smo si ogledali Slovenski etnografski muzej, ki bi ga moral obiskati vsak, ki pride v Slovenijo. V sodobno opremljenih prostorih je stalna razstava z naslovom 'Med naravo

in kulturo', ki je bila odprta leta 2006. Glavni cilj razstave je, da s pomočjo razstavljenih predmetov, vsebine, audio-vizualnih in drugih scenskih elementov (makete in zemljevida), risb in arhivskega gradiva obiskovalcu na sodoben način približa življenje in delo slovenskih prednikov. Prikazana so področja: predmeti iz vsakodnevnega življenja, stanovanje, oblačilna kultura, prazniki, verovanja, glasba, likovna umetnost. Spoznavanje teh področij nam je omogočilo, da smo obogatili svoje znanje in doživljanje slovenske kulture, zgodovine, načina življenja.

Z vlečnico smo se dvignili do znamenitega ljubljanskega gradu, trdnjave, ki dominira nad centrom mesta, in s katere se ponuja nepozaben pogled na Ljubljano. Opazili smo izvirne arhitekturne rešitve ob restavriranju tega zgodovinskega objekta.

Popoldne smo si ogledali stalno zbirko v Narodni galeriji, se sprehodili po parku Tivoli, kjer je bila razstava fotografij z naslovom 'Alpe, kakor jih vidijo ptice'.

Naše bivanje v glavnem mestu se je končalo v poznih nedeljskih urah. Videli smo Ljubljano, mesto, ki ga bomo odslej gledali s povsem drugačnimi očmi, saj smo spoznali globine njegove lepote.

Ob tej priložnosti se najlepše zahvaljujemo slovenskim kulturnim ustanovam, ki so nam omogočile brezplačen vstop in nas prijazno sprejele (Slovensko narodno gledališče -Drama, Etnografski muzej, Prirodoslovni muzej, Narodna galerija).

Jasminka Samokec in Mara Knezevič

Prevedla: Rut Zlobec

PREŠERNOV DAN V BEOGRADU

Letošnji Prešernov dan smo v Društvu Slovencev „Sava“ zaznamovali z ogledom zelo zanimivega dokumentarnega filma Pot, ki predstavlja življenje in delo Primoža Trubarja. Film je s posredovanjem Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, program slovenščina na tujih univerzah, prispevala Radiotelevizija Slovenija.

V letu 2008 smo praznovali 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja (1508–1586), protestantskega reformatorja, začetnika in utemeljitelja slovenskega knjižnega jezika. Oglejmo si njegovo življensko pot skozi letnice:

1508 meseca junija rojen materi Jeri in očetu Mihi v mlinu pod vasjo Raščica pri Turjaku

1520 odhod v kapiteljsko šolo na Reki (prvo srečanje z glagoljastvom)

1521 obiskovanje samostanske šole v Salzburgu (preživljanje s petjem, prva seznanitev z reformacijskimi idejami)

1524 zborovski pevec v tržaški stolnici in osebni služabnik škofa Petra Bonoma; v njegovem krogu spozna tudi kalvinistične in cvinglijanske ideje ter spise Erazma Rotterdamskega z razlagami v nemščini, italijanščini in slovenščini; Bonomo Trubarju še pred duhovniškimi posvečenjem nakloni župnijo v Loki pri Radečah

1528 Trubar župnijo prepusti vikarju in se vpiše v višji tečaj meščanske šole pri Svetem Štefanu na Dunaju

1529 umik z Dunaja (turška nevarnost), vrnitev v Trst

1530 posvečenje in nastop duhovniške službe v Laškem, kupovanje knjig, prvi spori zaradi pridiganja zoper zidavo novih cerkva

1535 pridigar v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja

1540 kranjski deželni glavar Trubarja zaradi oznanjanja novoverskih nazorov prežene iz Ljubljane, Bonomo mu priskrbi pridigarstvo službo v Trstu in nakloni kaplanski beneficij sv. Maksimilijana v Celju

1542 Trubar z Bonomovim posredovanjem postane kanonik v Ljubljani; krepitev reformacijske miselnosti, druženje s somišljeniki (še kot duhovnik znotraj katoliške cerkvene ureditve)

1545 začetek tridentinskega cerkvenega zbora (iskanje rešitev za ureditev razmer in prenovo znotraj Katoliške cerkve)

1547 Trubar uredi gospodarsko zanemarjeno župnijo v Šentjerneju, zaradi protireformacijske akcije škofa Tekstorja se skriva pred aretacijo

1548 duhovno sodišče Trubarja izobči ter mu vzame vse cerkvene službe in imetje (zlasti knjige); beg v Nemčijo, pri predikantu Vidu Dietrichu v Nürnbergu prestopi v protestantizem in dobi službo pridigarja v Rothenburgu nad Taubero

1549 Trubar se v Nemčiji oženi z Barbaro Sitar iz Kranja

1550 izid prvih dveh slovenskih tiskanih knjig (Tübingen) – Abecednika in Katekizma (v gotici)

1553 pastor v Kemptnu, prizadevanje za ublažitev sporov med privrženci raznih reformacijskih tokov, začetek sodelovanja z bivšim koprskim škofom Vergerijem

1555 izid štirih Trubarjevih knjig (z denarno pomočjo

württemberškega vojvode Krištofa): nova izdaja Abecednika in Katekizma (v latinici), Ta evangeli svetiga Matevža, Ena molitov; augsburški verski mir vpelje pravilo, da vladar dežele določa vero podložnikov (ker so Habsburžani ostali katoličani, naj bi to po pravilih augsburškega miru veljalo tudi za prebivalstvo njihovih dežel Kranjske, Koroške in Štajerske)

1557 izide Ta prvi dejl tiga noviga testamenta

1561 Trubar postane ravnatelj biblijskega zavoda v Urachu, namenjenega predvsem zalaganju slovenskih in hrvaških protestantskih knjig (ustanovitelj nekdanji štajerski deželni glavar Ivan Ungnad); preobloženost s pisanjem knjižnih predgovorov in posvetil ter s prevajanjem, povrh pa odziv na povabilo kranjskih deželnih stanov, naj se vrne za superintendenta reformirane cerkve v domovini; izid knjige Artikuli oli dejli te prave stare vere kersčanske (augsburška veroizpoved z vpletanjem prvin württemberške in saške veroizpovedi)

1562 protestantski superintendent v Ljubljani; organizacijsko delo, reševanje nazorskih in medosebnih napetosti v slovenski protestantski skupnosti, oznanjevalna turneja po Goriškem

1564 zamera notranjeavstrijskega nadvojvode Karla zaradi izida Trubarjeve knjige Cerkovna ordninga, ker ta z določanjem protestantske cerkvenoupravne organiziranosti in obredja posega v vladarjevo pristojnost, temelječo na pravilih augsburškega miru

1565 Trubar izgnan v Nemčijo, spremlja ga Jurij Dalmatin; smrt žene Barbare

1566 župnik v Derendingenu, Trubarjeva poroka z Anastazijo, prevajanje

1567 Trubar na pobudo protestantskega teologa Andreaeja zadnjič (skrivaj) obišče Kranjsko, da bi od ujetih Turkov dobil zanesljive podatke o islamu; izda tri knjige: Ta celi katehismus, Svetiga Pavla listuve in pesmarico

1575 izide Katehismus z dvejma izlagama

1581 po smrti druge žene Anastazije se Trubar poroči z Agnezo; organizira pristop kranjskih, koroških in štajerskih protestantov k Formulii concordiae (poskus presejanja nasprotij med dogmatičnimi tokovi v protestantizmu)

1582 izide Ta celi novi Testament

1584 Trubar dočaka izid Dalmatinovega prevoda celotne Biblije in Bohoričeve slovenske slovnice Arcticae horulae

1586 Trubar 29. junija umre, z velikimi častmi ga pokopljejo v Derendingenu

1595 Trubarjev sin Felicijan izda Trubarjevo zadnjo knjigo – prevod Lutrove Hišne postile

Maja Đukanović

France Prešeren je
razveseljeval otroke s
figami, zato so ga klicali:
"Doktor Fig!"

Predstavitve pesniške zbirke "Misli potujejo" Marjana Petka ob materinskem dnevu

Na materinski dan, 25. marca 2009, smo imeli v Društvu Slovencev „Sava“ v Višegradski 23/I v Beogradu predstavitev zbirke pesmi Marjana Petka "Misli potujejo". Gospod Marjan Petek je uslužbenec veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu. Tukaj živi že nekaj let. Napisal je pesmi, ki milo zvenijo v naših srcih. V njih je veliko lepote, dobrote in domotožja. Veliko nas živi v Srbiji že več kot pol stoletja. Nekateri so tudi rojeni tukaj, pa so samo s starši hodili k svojim starim staršem. Dobro nam je tukaj, vendar tudi naše misli rade potujejo v Slovenijo.

Razgovor z avtorjem je vodila Nuša Gerden Juvanc, ki je z Meri Matković prebrala nekaj njegovih pesmi. Janko Antolič je uglasbil in s hčerko Željko ob harmoniki zapel pesem Marjana Petka Moja Prlekija. Pesem je čudovito zvenela. Tudi avtor je povedal nekaj pesmi. Skupaj s 5 let starim Vanjo Pavlovičem, najmlajšim učencem slovenščine, je deklamiral pesem Gremo se lovit. „Pojoča družba“ je zapela Gor čez izero, Kje so tiste stezice in Rom pom pom. Za materinski dan so nam mladi učenci dopolnilnega pouka slovenščine podarili priložnostne obeske - gumbke sreče, ki so jih sami poslikali. Paula Milovanović je prebrala besedilo Sveto obhajilo. To je najlepša oda materi, ki jo je napisal Ivan Cankar. Bil je res prijeten družabni večer. Prisrčna hvala g. Marjanu Petku za bogat večer in za več podarjenih izvodov njegove pesniške zbirke. Ob pijači in prigrizku smo klepetali še dolgo v noč.

Velikonočni ponedeljek

Na velikonočni ponedeljek, 13. aprila 2009, smo imeli v beograjskem Društvu Slovencev „Sava“ zelo lepo praznično prireditev. Cenjeni gospod nadškof in metropolit beograjski dr. Stanislav Hočevar je daroval sv. mašo v slovenščini. Po maši smo nadaljevali druženje: „Pojoča družba“ je pela velikonočne slovenske pesmi pod vodstvom gospe Božice Toskić. Bilo je svečano. Gospod Vladimir Žnidaršič je zelo lepo pozdravil monsinjorja Hočevarja, ki je, čeprav utrujen, vse prisotne osebno pozdravil in povprašal o naših težavah. Videlo se je, da je zadovoljen med svojimi rojaki. Časna sestra Emanuela je rekla, da ji je srce polno in da je ganjena ob zavesti o narodni pripadnosti. Članice so priredile bogato obloženo mizo: prinesle so čudovite sladice in potice, gibanice, pite, slane kifeljčke (s hrenovkami in brez njih), tudi šunka je bila ponujena, Toma Jakoš je pa skrbel za veselo počutje. Ob dobrem vinu in veselih pogovorih je čas hitro mineval.

Bili smo zadovoljni, da je bila ves večer z nami gospa Jadranka Karan Uršič ki nam vedno priskrbi najboljše recepte stare slovenske kuhinje, po katerih veliko članic pripravlja domače jedi.

To je bila zadnja velikonočna svečanost z našim dragim prijateljem Ludvikom Pucljem, ki ga žal ni več med nami.

Ana Nuša Juvanc Gerden

NA PLANINCAH...

ČLANI DRUŠTVA „SAVA“ OBISKALI KULTURNO-ZGODOVINSKE SPOMENIKE VZHODNE FRUŠKE GORE

Kot član Odbora za izlete Društva Slovencev „Sava“ sem 6. junija leta 2009 organiziral enodnevni izlet v vzhodni del Fruške gore, da bi obiskali kulturno-verskih zgradbe.

Udeleženci smo se zbrali ob sedmih zjutraj pri modri lokomotivi, od koder smo krenili z dvema kombijema. Najprej je bilo načrtovano, da bo v skupini 20 udeležencev, toda na sestanku društva pred odhodom se je prijavilo še 10 članov. Zato sem moral najeti še en kombi. Bil sem prijetno presenečen zaradi velikega števila prijavljenih, ker v prejšnjih letih ni bilo tako.

Potovali smo po stari novosadski cesti do Sremskih Karlovcev, mesta, ki je prvič omenjeno leta 1308 kot Karom. Sremski Karlovci so se zelo razvili po veliki selitvi Srbov iz južnih delov Srbije leta 1690. V osemnajstem stoletju je mesto postalo središče javnega, političnega, prosvetnega in umetniškega življenja vojvodinskih Srbov. Mesto je bilo pogosto pod oblastjo turškega imperija, saj so tod Turki prodirali proti srednji Evropi, dokler niso bili poraženi v bitkah pri Dunaju.

Prvo srbsko in hkrati najstarejšo gimnazijo na Balkanu žal nismo mogli obiskati zaradi sprejemnega izpita bodočih učencev. Na Brankovem trgu je vodnjak Četiri lava (Štirje levi), ki je bil zgrajen leta 1799 kot krona odprtja prvega karlovačkega vodovoda. Poleg je pravoslavna Saborna crkva (stolnica) iz leta 1762, v kateri je znameniti ikonostas, ki velja za mojstrovino srbskega baročnega slikarstva. Poslikala sta ga tedaj znana slikarja Teodor Kračun in Jakov Orfelin. V cerkvi je tudi 11 velikih oljnatih slik Paje Jovanovića. Zelo blizu je tudi rimskokatoliška cerkev Svetog Trojstva (Svete trojice), ki je bila zgrajena približno leta 1768 v baročnem slogu. Ogledali smo si tudi stavbo nekdanjega Magistrata, kjer je sedaj Občine in Patrijaršijski dvor iz leta 1894, kjer je danes sedež sremskega episkopa. Pred odhodom v Petrovaradin smo se fotografirali pred hišo Dimitrija Anastasijevića Sabova, bogataša iz leta 1750, ki je podaril 10.000 zlatnikov za izgradnjo omenjene gimnazije. Okna in vhodna vrata njegove hiše so ročno izdelane mojstrovine iz kovanega železa (fer foržé).

Načrtovali smo ogled pozemnih prostorov, hodnikov in lagumov Petrovaradinske trdnjave, imenovane Gibraltar na

Donavi, toda vhod je bil zaprt zaradi obnove. Trdnjava obsega 120 hektarjev s podzemnimi prostori v štirih ravneh, dolgimi 16 kilometrov. Nekdanji kastrum iz rimskega obdobja znotraj panonskega limesa, imenovanega Cusum, so napadali različni osvajalci. Današnja trdnjava je bila zgrajena v 18. stoletju. Na ploščadi trdnjave, od koder je širok razgled proti Novem Sadu in Vojvodini, je na zvoniku svetega Luja "Nora ura" – darilo cesarice Marije Terezije. Veliki kazalec kaže ure, majehn pa minute, da bi lahko ladjarji na donavskih ladjah lahko tudi v megli videli, koliko je ura ...

Pot smo nadaljevali preko mesteca Kamenice proti Iriškemu vencu (451 m). Po kosilu smo odšli v Irig, mesto na južnem pobočju Fruške gore. Tam smo obiskali samostan Novo Hopovo iz 16. stoletja (1576) zadužbino (zapuščino) despota Đurđa Brankovića, pozneje vladike Maksima in njegove matere Angeline. Samostanska cerkev in konaki (bivališča) so obnovljeni, ker so bili med drugo svetovno vojno, tako kot večina pravoslavnih samostanov na Fruški gori, poškodovani ali uničeni (od skupaj 18, kolikor jih je bilo pred II. svetovno vojno, je bilo 6 samostanov popolnoma uničenih ali zelo poškodovanih). V bližini je tudi ženski samostan Grgeteg iz leta 1471. Tam smo srečali veliko Slovencev iz Pirana, ki so pripotovali z avtobusom, da bi obiskali znamenitosti vzhodnega dela Fruške gore.

Pot smo nadaljevali proti samostanu Krušedol iz 16. stoletja. Cerkev je bila posvečena Blagovesti presvete Matere Božje (Oznanjenju presvete Matere Božje). Ta samostan je nekajkrat poškodovala turška vojska med pohodi proti Srednji Evropi. Samostan Krušedol je znan kot srbski Panteon, ker so v njemu pokopane znane osebnosti iz srpske zgodovine: patriarh Arsenije III. Čarnojević, patriarh Arsenije IV. Jovanović – Šakabenta, Vojvoda Stevan Šupljikac, kneginja Ljubica Obrenović – soproga kneza Miloša, ki je začel II. srbsko vstajo, in kralj Milan Obrenović.

Po ogledu zgodovinskih, verskih in kulturnih spomenikov vzhodnega dela Fruške gore se je skupina ob 19. uri zadovoljna vrnila v Beograd.

Jovan N. Kelić

Foto: Radmila Novković

Prevedel: Branko Zorko

OGLED ROMULIANE – CESARSKEGA MESTA RIMSKEGA CEZARJA IZ IV. STOLETJA

Zadnjo soboto junija (27.06.2009) sem za člane našega Društva organiziral enodnevni izlet v Vzhodno Srbijo z obiskom Romuliane, cesarskega mesta iz IV. stoletja, enega izmed štirih cesarskih mest rimskega cesarja Gaia Valeria Maximiana Galeria, ki se nahaja na območju Srbije.

Kot običajno je bil odhod izpred »modre lokomotive« pred železniško postajo zgodaj zjutraj, ker se arheološko najdišče Romuliana in mesto Zaječar nahajata 250 km daleč od Beograda. Z najetim kombijem nas je 13 udeležencev potovalo preko Smedereva, Požarevca in Žagubice do Zaječara.

V Zaječaru smo obiskali Narodni muzej. Direktor muzeja nas je osebno popeljal skozi razstavne prostore, v katerih so razstavljene arheološke najdbe iz Romuliane: čudoviti mozaik boga Dioniza, bojvnika Venatorja in labirint, kip cesarja Galerija, bogov Jupitra in Herkula, kapiteli stebrov, ki so krasili nekdanja svetišča in palače, kakor tudi deli arhivolte z vklesanim napisom »Felix Romvliana« ki je bila najdena leta 1984. S tem odkritjem je znani arheolog, akademik Dragoslav Srejšević, potrdil domneve, da je najdišče Romuliana mesto, v katerem se je rodil in bil tudi pokopan Galerij. Pred letom 1984 so menili da je bilo v obdobju rimskega cesarstva tu vojaško taborišče, kakor je menil prvi raziskovalec Felix Kanic, ki je te kraje obiskoval v letih 1860 in 1864. Ker smo si v muzeju predolgo ogledovali arheološke eksponate, ni ostalo dovolj časa, da bi si ogledali še ostale muzejske razstave: Hajduk Veljkova krajina, Zgodovina XX. stoletja ter slike in skulpture dvajsetega stoletja.

Iz Zaječara smo se napotili na področje Romuliane, kjer je arheološko najdišče cesarskega mesta cesarja Gaia Valeria Maximiana, ki je 11 km oddaljeno od Zaječara. Tukaj sta nas z najdiščem seznanila dva kustosa. Od njiju smo izvedeli več o zgodovini odkritja cesarskega mesta ter o namenu posameznih zgradb: cesarske palače, svetišč, stanovanjskih hiš ... Pokazali so nam bližnji griček Magura, na katerem so ostanki konsekrativnih tumul, kjer so na monumentalni gmadi leta 311 sežgali voščeni figuri cesarja Galerija in njegove matere Romule kot apotenozo

prehoda med bogove. Na koncu smo obiskali lokalni lapidarij, ki se nahaja pri zahodnih vratih v enem izmed 21 mogočnih stolpov. V stolpu so razstavljeni arhitektonski okrasni oken, vrat ter stenski okras.

Po končanem obisku in kratkem oddihu smo se opravili proti Žagubici do ribje restavracije ob izviru reke Mlave, kjer smo kosili. V Beograd smo se vrnili okoli 23.30 zelo zadovoljni z obiskom Vzhodne Srbije.

Jovan N. Kelić

Foto: Radivoje Tasić »Momi« in Jovan N. Kelić

Prevedel: Branko Zorko

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojema. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum in kraj rojstva in smrti.

Ludvik Pucelj ★ 10.02.1941 Beograd – † 29.04.2009 Beograd